

Täysistunto

Keskiviikko 9.9.2020 klo 14.00—17.19

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.19.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.00—17.03) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (17.03—17.19).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Maa- ja metsätalousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 30/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseneksi edustaja Kai Mykkäsen ja varajäseneksi edustaja Heikki Autton.

3. Pääministerin ilmoitus EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä ja elpymiskokonaisuudesta

Pääministerin ilmoitus PI 5/2020 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Päiväjärjestyksen 3. asiana on pääministerin ilmoitus EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä ja elpymiskokonaisuudesta.

Pääministeri Sanna Marinin esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään 5 minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen puhemies myöntää harjoituspuheenvuorossa järjestyksessä minuutin vastauspuheenvuoroja. Debatti jaetaan kahteen tunnin mittaiseen osaan. Keskustelulle varataan kaiken kaikkiaan aikaa 3 tuntia.

Arvoisat edustajat! Sovellamme tänään ensimmäistä kertaa puhemiesneuvoston eilen päättämiä menettelytapoja. Vastauspuheenvuorojen varaukset ja puheenvuorojen pitäminen tulevat aiheuttamaan salissa liikehdintää, ja pyydän, että nämä siirtymät tehdään rauhallisesti terveysturvallisuus huomioon ottaen.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Keskustelu

14.02 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelut, että olen hieman myöhässä. Olin suuren valiokunnan kuulemisessa, ja me emme meidänneet saada hissiä tuolta alhaalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Minulla on tästä henkilökohtaista kokemusta. [Naurua]

Kyllä. — Edustaja Biaudet'n kanssa siellä odottelimme tovin hissiä, onneksi sen sitten lopulta saimme.

Arvoisa puhemies! Arvoisat kansanedustajat! EU:n monivuotisesta rahoituskehystä päästiin sopuun heinäkuussa yli kahden vuoden tiiviiden neuvottelujen jälkeen. Kokonaisuuden neuvottelu alkoi jo pääministeri Juha Sipilän hallituksen aikana ja saatiin päätökseen puoli vuotta ennen uuden rahoituskehyskauden alkua. Prosessi on ollut pitkä ja monivaiheinen. Suomella on ollut merkittävä rooli neuvottelutuloksen aikaansaamisessa, sillä esittelimme jäsenmaille luvut sisältävän neuvottelulaatikon omalla puheenjohtajakaudellamme. Lopullinen neuvottelutulos rahoituskehystä on lähellä Suomen joulukuussa esittelemää neuvottelulaatikkoa.

Neuvottelujen aikana Suomi on sekä edistänyt kansallisia tavoitteitaan jäsenmaana että toiminut kokoavassa ja neutraalissa roolissa puheenjohtajanaan. Tavoitteenamme on ollut moderni rahoituskehys, jolla vastataan uusiin tulevaisuuden haasteisiin ja samalla mahdollistetaan unionin perinteisten politiikka-alueiden uudistaminen. Emme ole tavoitelleet rahoituskehysten täysmullistusta, revoluutiota, vaan vakaata siirtymää vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Oman ja merkittävän haasteensa neuvotteluihin on tuonut vallitseva pandemia ja keskustelu elpymisvälineestä rahoituskehysten rinnalla. Neuvotteluja on jouduttu tänä keväänä käymään ennen heinäkuun Eurooppa-neuvoston kokousta pitkälti videoyhteyden välityksellä. Lisäksi kahdenkeskisillä keskusteluilla päämiesten välillä on ollut suuri merkitys sovun löytymisessä. Myös omalta osaltani olen käynyt tiivistä keskustelua pääministerikollegojeni kanssa ratkaisun löytämiseksi.

On selvää, että vallitsevassa globaalissa kriisissä yksittäisten jäsenmaiden toimet eivät yksin riitä vaan tarvitsemme myös yhteisiä vastauksia pandemiasta seuranneisiin taloudellisiin ongelmiin. Olemme yhä vakavassa ja syvässä kriisissä. Komission ennusteen mukaan koko EU-alueen talous supistuu tänä vuonna 8,7 prosenttia. Monissa jäsenmaissa pudotus on vieläkin syvempi. Suomelle viennistä riippuvaisena maana koko Euroopan talousalueen elpymisen kriittisen tärkeää. Elpymisvälineen kaltaiset järeät toimet ovat tarpeen.

Neuvottelut elpymisvälineestä nivoutuivat rahoituskehysneuvotteluihin, ja nämä muodostivat yhden kokonaisuuden. Rahoituskehyksellä on oma strateginen roolinsa EU-politiikan toimeenpanossa seuraavan seitsemän vuoden aikana. Elpymisväline puolestaan on ainutkertainen ja käytöltään lyhykestoinen kriisitoimi.

On tärkeää, että EU osoitti toiminta- ja päätöksentekokykyä poikkeuksellisen kriisin keskellä ja jäsenmaat saavuttivat heinäkuun Eurooppa-neuvostossa sovun kokonaisuudesta. Sopu elpymispaketista näkyi myös rahoitusmarkkinoilla positiivisina korko-, osake- ja valuuttakurssireaktioina. Jos sopua ei olisi saavutettu, reaktiot olisivat voi-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

neet olla vakavat. Sovun saavuttamisen merkitystä ei pidä vähätellä. Keskinäisriippuvuutemme on syvää, haluamme tai emme.

Arvoisa puhemies! Suomen kannanmuodostus rahoituskehyykseen ja elpymisvälineeseen tapahtui useissa valtioneuvoston eduskuntakirjelmissä, joihin eduskunnan suuri valiokunta muodosti muita valiokuntia kuultuaan eduskunnan kannan. Tämä toimi lähtökohtana Suomen toiminnalle neuvotteluissa. Edistimme eduskunnan ohjeellisen kannan mukaisesti Suomen asettamia tavoitteita ja reunaehtoja, joiden puitteissa meidän oli mahdollista hyväksyä kaikkien jäsenmaiden yksimielisyyttä edellyttävä kompromissi.

Keskeisenä tavoitteenamme oli rajata elpymisvälineen avustusmuotoista tukea ja tasapainottaa avustusten ja lainan suhdetta komission esitykseen nähden. Tavoitteenamme oli myös rajata jäsenvaltion suoraa tai epäsuoraa vastuuta niin, että kokonaisvastuun määrä on ennalta tiedossa ja sen koko hallittavissa. Keskiössä oli eduskunnan budjettisuvereniteetin varmistaminen. Valtiosäännön kannalta olennaista oli rajata valtion vastuuta unionin lainanotosta ja tarkentaa jäsenvaltion toissijaisen ja väistyvän vastuun luonnetta ja jakoperustetta säädösperusteisesti ja tarkkarajaisesti. Näissä tavoitteissa onnistuimme. Elpymisvälineen osalta saimme laskettua avustusmuotoisen tuen määrää 110 miljardia euroa. Lainan ja avustusten suhde on näin huomattavasti tasapainoisempi kuin komission esityksessä, jossa kaksi kolmasosaa olisi muodostunut avustuksista. Onnistuimme siis laskemaan avustusten määrää 500 miljardista 390 miljardiin ja samalla vähentämään Suomen maksuosuutta lähes kahdella miljardilla eurolla komission alkuperäiseen esitykseen nähden.

Suomi pyrki myös aktiivisesti varmistamaan, että elpymisväline on EU:n perussopimusten mukainen. Suomen pyynnöstä neuvoston, eli jäsenmaiden, oikeuspalvelu arvioi huolellisesti kokonaisuuden ja katsoi sen perussopimusten mukaiseksi. Lopullisen kannan asiaan muodostaa EU-tuomioistuin.

Arvoisa puhemies! Kansallista budjettisuvereniteettiamme arvioitaessa oleellisin kysymys on vastuiden määrä ja tarkkarajaisuus, johon myös valtioneuvosto koko neuvotteluprosessin ajan kiinnitti erityistä huomiota, ja se toimi aloitteellisesti ja määrätietoisesti asian varmistamiseksi. Saavutettu neuvottelutulos oli vastuiden tarkkarajaisuuden ja määrän osalta hyvä. Suomen tavoitteiden mukaisesti elpymisvälineen jäsenmaakohtaisia enimmäisvastuita rajattiin huomattavasti. Vuosittaiset jäsenmaakohtaiset enimmäisvastuut rajattiin jäsenmaan kaksinkertaiseen bktl-pohjaiseen maksuosuuteen. Tämä on uusi ja selkeä kirjaus vuosittaisten enimmäisvastuiden rajaamiseksi.

Emme ole luomassa unionille uutta toimivaltaa, vaan elpymisväline on poikkeuksellinen ja kertaluontoinen toimi, [Sebastian Tynkkynen: Ei varmasti!] joka toteutetaan EU:n perussopimus-, lainsäädäntö- ja toimielinkehikon sisällä toimielinten välistä tasapainoa horjuttamatta. Kun varat jaetaan EU-ohjelmien kautta, toteutuu varojen käytössä niin ehdollisuus kuin jälkikäteinen valvontakin.

Osana lopullista neuvotteluratkaisua jäsenmaakohtaista varojen käyttöä määrittelevien elpymissuunnitelmien roolia vahvistettiin ja niiden hyväksymisestä päättäminen siirrettiin neuvostolle. Näin myös tosiasiallisesti vahvistettiin eduskunnan roolia. Neuvotteluissa sovittiin myös hätäjarrumekanismista, jonka johdosta elpymisvarojen maksu jäsenmaalle voidaan keskeyttää, mikäli se ei noudata maakohtaista elpymissuunnitelmaansa. Asia voidaan nostaa Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi yhdenkin jäsenmaan vaatimuksesta.

Arvoisa puhemies! Suomen arvioidut saannot elpymisvälineestä ovat noin 3,2 miljardia euroa. Tulemme laatimaan oman elpymissuunnitelmamme, jolla elvytämme talouttamme vakavan kriisin keskellä. Elpymisvälineen rahoituksella meidän on mahdollista tukea ja

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

vauhdittaa teollisuutemme uudistumista sekä yhteiskuntamme digitalisoitumista ja siirtymää vähähiiliseen talouteen. Samalla vastaamme kriisin aiheuttamiin laajoihin sosiaalisiin vaikutuksiin. Elpymissuunnitelmamme nojaa taloudellisen ohjausjakson puitteissa annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, ja sen laatimisen yhteydessä on tarkoitus käydä avointa vuoropuhelua yhteiskunnan eri toimijoiden, kuten yritysten, alueiden, kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinajärjestöjen, kanssa. Valtioneuvosto tulee antamaan kansallisesta elpymissuunnitelmasta selonteon eduskunnalle syysistuntokaudella.

Arvoisa puhemies! Monivuotisen rahoituskehityksen koko säilyi maltillisena. Maltillinen kokonaistaso oli Suomen keskeisiä tavoitteita. Rahoituskehityksen sisällä painopistettä kuitenkin siirrettiin, ja tulevilla kehyskaudella uusiin prioriteetteihin suunnataan valtaosa kokonaisrahoituksesta.

Yhtenä kansallisena tavoitteenamme neuvotteluissa oli turvata Suomen saannot rahoituskehityksen sisällä muun muassa maaseudun kehittämisrahoituksen osalta. Osana kokonaisuutta saimme neuvoteltua 400 miljoonan euron kansallisen erityisrahoituksen, niin sanotun kansallisen kuoren, maaseudun kehittämiseen eli jopa kasvatimme Suomen saantoja tilanteessa, jossa rahoitusta muutoin leikattiin. Tätä voidaan pitää merkittävänä onnistumisena. Saimme myös ensimmäistä kertaa neuvoteltua 100 miljoonan euron kansallisen kuoren Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityistukeen. Muita Suomelle tärkeitä ohjelmia, kuten Horisontti Eurooppaa, Erasmusta sekä sisäasioiden eri rahastoja, kasvatetaan tulevilla kehyskaudella selvästi nykyauteen verrattuna.

Heinäkuun neuvotteluissa oikeusvaltioperiaate kytkettiin osaksi EU-varojen käyttöä. Tämä oli Suomelle tärkeää, ja nyt teemme työtä mahdollisimman vahvan mekanismin luomiseksi käytännössä.

Myös ilmastoehdollisuus toteutui vahvana, kun noin kolmasosa kaikesta rahoituksesta on käytettävä ilmastotoimiin. Tämä lähettää vahvan viestin EU:sta vastuullisena ilmastotoimijana niin kansalaisille kuin EU:n ulkopuolellekin. On myös Suomen etu, että kaikki EU-maat kohdistavat elvytyksessä vähintään kolmasosan rahoituksesta ilmastotoimiin. Tällöin elvytys vauhdittaa siirtymää hiilineutraaliin Eurooppaan ja tukee myös EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteen korottamista.

Arvoisa puhemies! Julkisessa keskustelussa on myös pohdittu, olisimmeko voineet saavuttaa Suomelle edullisemman neuvottelutuloksen jollakin toisella taktiikalla. Koko neuvotteluprosessin ajan, jo ennen omaa pääministerikauttani, olemme olleet rakentava neuvottelukumppani mutta tuoneet punnitut prioriteettimme vahvasti esiin. Viime vaiheen neuvotteluissa olimme aktiivisesti mukana ja teimme konkreettisia ehdotuksia, joilla päästiin eteenpäin. Näissä neuvotteluissa teimme tiivistä yhteistyötä esimerkiksi Ruotsin, Tanskan, Hollannin ja Itävallan kanssa ja onnistuimme näin pienentämään avustusten osuutta elpymisvälineessä merkittävästi ja muuttamaan lainojen ja avustusten suhdetta tasapainoisemmaksi komission esitykseen nähden.

Kaikessa intressimme eivät kuitenkaan olleet yhteneväiset. Suomi ei ole aiemmin hakenut neuvotteluissa — kuten ei tälläkään kertaa — jäsenmaksupalautuksia, koska olemme hyötäneet enemmän kansallisesta kuoresta. Myös nyt saimme neuvoteltua merkittävän 500 miljoonan euron kuoren. Samaan tasoon emme olisi yltäneet jäsenmaksupalautuksissa. Suomi on myös tulevilla rahoituskehyskaudella yksi pienimmistä nettomaksajista ja paljon pienempi maksaja kuin yksikään maksukorjauksia vastaanottavista maista. Neuvottelutulosta voidaan tästäkin näkökulmasta pitää tavoitteidemme mukaisena.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Arvoisa puhemies! Neuvoston ja Euroopan parlamentin on vielä viimeisteltävä elpymisvälinettä koskevat säädösehdotukset. Eduskunta on käsitellyt ja tulee käsittelemään monivuotista rahoituskehystä ja elpymisvälinettä. Tuomme kokonaisuuteen sisältyviä sektori-kohtaisia asetuksia U-jatkokirjeiden muodossa eduskunnalle syksyn aikana tarvittaessa. Pääasiallinen käsittely tapahtuu omien varojen päätöksen ratifioinnin kautta, josta hallitus tuo eduskunnalle esityksen loppusyksystä. Asetus tuodaan eduskunnan käsiteltäväksi viivyttämättä ja välittömästi, kun yksityiskohtaiset neuvottelut Brysselissä on saatu päätökseen. Aikataulu johtuu siis EU-tason neuvotteluista, ei valtioneuvostosta. Omien varojen päätös käsitellään eduskunnan isossa salissa, ja jokaisella kansanedustajalla on mahdollisuus muodostaa kantansa ja äänestää asiassa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan todeta, että on selvää, että 27 jäsenmaan neuvotteiluissa yksikään maa ei voi sanella lopputulosta eikä saa kaikkea tavoittelevansa. Kokonaisuus on aina kompromissi. Silti Suomi onnistui hyvin, ja saavutimme merkittävän osan tavoitteistamme eduskunnan ohjeistuksen mukaisesti. Tuimme sopua, sillä Suomen talous on vahvasti kytköksissä Euroopan talouden elpymiseen. Työ kansallisen elpymissuunnitelman laatimiseksi on jo käynnistynyt, ja on tärkeää, että löydämme aidosti vaikuttavia toimia, joilla vahvistamme Suomen taloutta, kilpailukykyä ja resilienssiä kriisin keskellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja sitten siirrymme pitämään ryhmäpuheenvuoroja, jotka pidetään täältä edestä, maksimissaan 5 minuuttia. Sitten kun mennään debattivaiheeseen, niin vastauspuheenvuoroja pyydetään omalta paikalta ja ne puheenvuorot pidetään omalla paikalla. Muuten palataan näille istumapaikoille, joilla nyt ollaan.

14.14 Matias Mäkynen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vajaa puoli vuotta sitten Suomessa alkoivat uuden koronaviruksen aiheuttamat poikkeusolot ja yhteiskunnassamme arki muuttui. Terveydellisen kriisin ohella havaitsimme nopeasti pandemialla olevan laajat taloudelliset vaikutukset. Rajoitustoimenpiteitä otettiin käyttöön ihmisten terveyden ja hengen suojelemiseksi. Samalla kun olemme onnistuneet suojaamaan ihmisten terveyttä, olemme vahvistaneet ihmisten luottamusta ja näin suojanneet myös taloutta. Kriisin aiheuttama isku taloudelle on ollut Suomessa monia vertailumaitamme pienempi. Tänäpäin täällä eduskunnassa keskustelemme EU:n elpymiskokonaisuudesta, jonka osia ovat EU:n elpymisrahasto ja unionin tuleva seitsenvuotinen rahoituskehys vuosille 21—27.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa puhutaan aiheellisesti paljon työllisyydestä. Niin nytkin. Yhteisen EU-elvytyksen tarkoitus on turvata tavallisten ihmisten työpaikkoja, luoda uusia kriisin aikana sekä rakentaa kestävä kasvun edellytyksiä kriisin jälkeen. Suomi on yhteisten sisämarkkinoiden kautta tiiviisti osa Euroopan unionia. Taloutemme on vahvasti viennistä riippuvainen, ja EU on tärkein vientialueemme. On Suomen talouden etu, että EU-alue elpyy nopeasti. Elpymispaketti on kaikkien 27 jäsenmaan yhteinen, toisin kuin finanssikriisin aikaiset tukipaketit yksittäisille euromaille. Kaikki osallistuvat, ja kaikki saavat.

Alkuviikosta kuulimme, että teknologiateollisuuden suurten vientiyhtyritysten tilauskertymä oli jopa 30 prosenttia vuoden takaista matalampi. Tilanne on leviämässä pienempiin alihankintayrityksiin. Näkymät tilauksiin ja työllisyyteen ovat huolestuttavat. Vientivetoiselle Suomelle vientimarkkinan elvyttäminen on erityisen tärkeää. Pohjanmaan energia-tekniologiaklusterin edustajana on helppo ymmärtää kriisin olevan vakava uhka vientiteol-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

lisuudelle. Samalla elvytyskokonaisuus on merkittävä mahdollisuus uusien markkinoiden valloittamiselle.

Koska kysymys on poikkeuksellisesta pandemiatilanteesta niin terveyden kuin taloudenkin osalta, on tämä välinekin poikkeuksellinen ja kertaluonteinen. Elpyminen pandemiasta voidaan kuitenkin toteuttaa tavalla, jolla samanaikaisesti tuetaan kestäväää kasvua. Siksi elpymisvälineeseen sisältyvät ehdot sekä vihreän siirtymän että digitalisaation edistämistä. Paketin kertaluonteisuutta kuvastaa myös se, että sen voimassaoloaika on rajattu kolmeen vuoteen päättyen vuonna 2023. Takaisinmaksu tapahtuu pidemmällä aikavälillä vuoteen 58 mennessä, ja ensisijaisesti EU:n omien varojen, esimerkiksi käyttöönotettavien hiilitullien varoilla, jotta takaisinmaksu ei kuormittaisi liikaa jäsenmaiden talouksia. [Vasemmalta: Käykö hiilitulli perussuomalaisille? — Perussuomalaisten ryhmästä: Käy!]

Arvoisa puhemies! Eduskunnan käsitellessä kokonaisuutta kesäkuussa SDP asetti elpymisrahaston hyväksymiselle ehdot. Ensinnäkin jäsenmaiden on vastattava omasta taloudestaan ja veloistaan sekä pidettävä huolta julkisen talouden tasapainosta pitkällä aikavälillä. [Sebastian Tynkkynen: Italia varmasti tekee!] Toiseksi Suomen budjetisuvereniteetti on säilytettävä ja elpymisrahastoa pienennettävä erityisesti avustusmuotoisten tukien osalta. Kolmantena ehtona oli ratkaisun kertaluonteisuus ja rajaaminen koronaviruksen aiheuttamiin vaikutuksiin.

Heinäkuun EU-huippukokouksessa yhteisymmärrys saavutettiin pitkien neuvotteluiden jälkeen. Suomi oli neuvotteluissa rakentava, ja pääministeri Marin sai vietyä eteenpäin Suomen tavoitteita. [Sebastian Tynkkynen: Alistuva!] Suomelle tärkeää oli saada kirjaus elpymisvälineen jäsenmaakohtaisten enimmäisvastuiden tarkkarajaisuudesta. Tämä oli vahvasti Suomen ajama ja myös Suomen eduskunnan perustuslakivaliokunnan painottama asia. Kirjaus sisältyy nyt Eurooppa-neuvoston päätelmiin. Suomen tavoitteena oli myös avustusten osuuden pienentäminen. Neuvottelujen tuloksena avustusten osuus laski 110 miljardilla eurolla, komission esittämästä 500 miljardista 390 miljardiin euroon. Avustusten ja lainojen suhde on nyt noin puolet ja puolet. Suomelle oli lisäksi tärkeää EU-varojen kytkeminen oikeusvaltioperiaatteeseen. Tästä saatiin kirjaus, ja se koskee sekä EU:n elpymisvälinettä että tulevaa monivuotista rahoituskehystä.

Kesän aikana kysymyksiä esitettiin siitä, miksi Suomi ei lukeudu niin kutsuttuun nuukaan nelikkoon. Jälkeenpäin katsottuna voidaan todeta, että Suomen nettomaksu tulee olemaan pienempi kuin näiden kyseiseen maaryhmään kuuluvien maiden.

On kuitenkin syytä painottaa, että yksinomaan euromäärien tuijottaminen ja niiden perusteella EU:n arvon mittaaminen Suomelle on kapea-alaista. EU:n merkitys on muutakin kuin vain se, minkä verran EU:lle maksamme ja minkä verran saamme takaisin. [Sebastian Tynkkynen: Hyvää karmaa!] Merkityksellistä on se, mitä voimme tehdä unionissa yhdessä paremmin kuin erikseen. On tärkeää löytää parhaat kohteet investoinneille, jotka edistävät oikeudenmukaista siirtymää hiilivapaaseen yhteiskuntaan ja näin tukevat kasvua ja työllisyyttämme. Suomen oman elpymissuunnitelman ohella työllisyydellemme ja viennillemme ovat tärkeitä muiden EU-maiden toimet. — Kiitos, puhemies!

14.19 Jussi Halla-aho ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! EU vahvistuu jokaisesta kriisistä, koska unioni käyttää jokaista kriisiä oman valtansa vahvistamiseen jäsenmaiden ja niiden kansalaisten itsemääräämisoikeuden kustannuksella. ”Never waste a good crisis”, ’älä anna hyvän kriisin mennä hukkaan’, sanoi Winston Churchill 40-luvulla.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Elpymispaketilla ja uusilla yhteisvastuilla ei lääkitä koronan aiheuttamia vaurioita. Niillä lääkitään Etelä- ja Keski-Euroopan maiden pitkäaikaisia rakenteellisia ongelmia. Euron kriisi opetti Euroopan vallanpitäjille, että näitä ongelmia on poliittisesti vaikea ratkaista jäsenmaiden sisäisillä hevoskuureilla. Kansalaiset eivät pidä hevoskuureista vaan äänestävät valtaan EU:n kannalta epämiellyttäviä puolueita sekä vasemmasta että oikeasta laidasta. Toinen tapa on sosialisoida näiden maiden ongelmat ja panna talouttaan paremmin hoitaneiden jäsenmaiden kansalaiset maksamaan. Haasteena on ollut vain se, miten myydä tämä ajatus pohjoisten jäsenmaiden kansalaisille, ja juuri tähän korona tarjoaa savuverhon.

Elpymispaketti on monen maan kannalta järkevä ratkaisu. Nettosaajat välttyvät ikäviltä kansallisilta vyönkiristyksiltä ja voivat lahjarahahan turvin ylläpitää Suomea matalampia verokantoja tai julkisia palveluja, joihin niillä ei ole varaa. Saksa toki on maksumies, mutta toisaalta eteläeurooppalaiset voivat lahjarahalla jatkaa saksalaisten autojen ostamista. Ja toisaalta Saksalla EU:n johtavana valtiona säilyy kontrolli rahoihinsa, vaikka ne nimellisesti siirtyisivät kansallisesta budjetista EU:n budjettiin.

Pääministeri Marin on korostanut elvytystoimien kertaluonteisuutta ja tarkkarajaisuutta. Hän voisi kertoa tämän myös eurooppalaisille aatetovereilleen. Saksan sosiaalidemokraattinen valtiovarainministeri näkee elpymispaketin peruuttamattomana askeleena kohti uudenlaista, syvempää liittovaltiota, ja sitäkin se onkin. EU on poliittinen projekti. Se ei ole jäsenmaiden asialla vaan omalla asiallaan.

Tässä talossa on niitä, jotka avoimesti kannattavat liittovaltiota, tulonsiirtounionia ja velkaunionia. Heitä en halua kritisoida. Ongelmallisempana pidän sitä, että osa puolueista tietoisena oman äänestäjäkuntansa kriittisistä näkemyksistä haluaa maalata tämän projektin joksikin sellaiseksi, mitä se ei ole. [Vasemmalta: Kuten PS!] Keskusta sanoo, että lahjoittamalla miljardikaupalla rahaa ulkomaille Suomi puolustaa omaa vientiään, aivan kuin tuesta hyötyvät maat käyttäisivät saamansa rahat suomalaisten vientituotteiden ostamiseen — aivan kuin tuesta hyötyvät maat edes olisivat Suomelle merkittäviä vientikohteita.

Suomen hyvinvointi totisesti on viennin varassa, ja vientiteollisuudella ei tällä hetkellä mene hyvin. Tähän on moniakkin syytä. Mutta jos hallitus haluaisi puolustaa suomalaista vientiä, se voisi käyttää miljardit vaikkapa Suomen kilpailukykyä tai kotitalouksien ostovoimaa edistäviin veroratkaisuihin eikä kilpailijamaiden rahoittamiseen. [Paavo Arhinmäki: Me saamme miljardeja, ei käytetä miljardeja!] Hallitus ja hallituksen äänitorveksi taantunut Yleisradio rummuttavat jättipottina ja lottovoittona sitä, että Suomi saa rahaa elpymisrahastosta. Pienellä prantillä, jos silläkään, mainitaan, että Suomi saa takaisin noin puolet maksamastaan summasta. Suomi siis elvyttää omaa talouttaan omilla rahoillaan [Paavo Arhinmäen välihuuto] ja sen lisäksi samalla summalla muiden taloutta. [Mika Niikko: Tämä on totuus!]

On niitäkin, jotka ymmärtävät, mistä on kyse, mutta jotka ajattelevat, että Suomi ei voi kaataa elpymisvälinettä, koska sillä olisi kauaskantoisia poliittisia seurauksia, joihin meillä ei ole varaa. Asiaa voidaan kuitenkin lähestyä myös toisesta kulmasta: Onko Suomella varaa kuulua tällaiseen unioniin? [Eva Biaudet'n välihuuto] Onko jäsenyyden tarjoama hyvä niin hyvää, että meidän on syytä luopua paitsi rahoistamme myös budjetti- ja lainsäädäntösuvereniteetistamme? [Johannes Koskisen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Elpymisrahastoon liittyy EU-oikeudellisia ja perustuslaillisia aspektejia, mutta pohjimmiltaan tämä asia on poliittinen eikä hallitus tai eduskunta voi piileskellä neuvoston oikeuspalveluiden selän takana.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Katson ennen kaikkea keskustaa. On älyllisesti laiskaa ja epärehellistä sanoa, että hyväksymme elpymisrahaston mutta emme kannata liittovaltiota. Liittovaltio on prosessi, ja tämä on osa sitä prosessia. Maa, [Puhemies koputtaa] joka ei hallitse omia varojaan, omaa lainsäädäntöään tai omia rajojaan, ei ole itsenäinen valtio vaan osavaltio. [Eeva-Johanna Eloranta: Näin on!]

14.25 Arto Satonen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksessa uskomme Eurooppaan. Euroopan unionin jäsenyys on suomalaisten vaurauden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta merkittävin asia sotien jälkeen. Suomen kaltainen pieni maa ja avoin talous ei pärjää maailmassa yksin. Elpymisrahasto nykyisessä muodossaan ei kuitenkaan vastaa näkemystämme siitä, miten koronan runtelema Eurooppa tehokkaimmin pääsisi takaisin jaloilleen. [Sebastian Tynkkynen: Äänestättekö vastaan?]

Euroopan unionin on oltava kestäväälle pohjalle rakennettu talousunioni. Euroopan taloudet ovat yhteen sidottuja, mutta jokaisen jäsenmaan on vastattava omasta taloudestaan ja omista veloistaan. Jos kaikkien EU-maiden taloudet olisivat olleet ennen koronaa riittävän vahvoja elvyttämään, niin koko elpymisrahastoa ei olisi tarvittu. EU:n budjettia ei myöskään pitänyt rahoittaa lainarahalla.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on toistuvasti peräänkuuluttanut tiukkaa ehdollisuutta, selkeitä kriteereitä ja velkajärjestelymekanismin käyttöönottoa. Tavoitteenamme on vauhtuunioni, jolla voidaan palauttaa markkinakurin periaate — no bail-out. Silloin jokainen jäsenmaa vastaa veloistaan itse. Kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri Petteri Orpo ajoi viime vaalikaudella velkajärjestelymekanismin käyttöönottoa, ja se on ollut Suomen pitkäaikainen poliittinen tavoite. Pääministeri Marin, miksi Suomi ei ole pitänyt velkajärjestelymekanismia esillä neuvotteluissa?

Perussopimusten kyseenalainen tulkinta johtaa pahimmassa tapauksessa EU:n legitimitetin rapautumiseen. Sen vuoksi elpymisrahaston on jätävä ainutkertaiseksi. Hyvinä aikoina jäsenmaiden on vahvistettava talouksiaan, jotta tulevaisuuden kriiseihin voidaan vastata ajautumatta tulkinnan tielle. Lopullisen kantansa kokoomuksen eduskuntaryhmä muodostaa, kun eduskunta on perusteellisesti käsitellyt elpymiskokonaisuuden sisällön.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin on oltava vahvempi turvallisuusunioni. Se on Suomen keskeisin turvallisuusyhteisö. Presidentti Mauno Koivisto totesi aikoinaan, että liittyminen Euroopan yhteisöön on ensisijaisesti turvallisuusratkaisu. Tämä arvio on edelleen ajankohtainen. Maailma on muuttunut epävakammaksi. Suurvaltakilpailu on lisääntynyt. Etulinjan taistelua demokratian ja ihmisoikeuksien puolesta käydään parasta aikaa Minskissä vain 700 kilometrin päässä täältä Eduskuntatalolta. Huolestuttavaa on myös Venäjän sotilaallisen varustelun ja puolustusbudjetin kasvu. Tällaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa emme halua olla yksin.

Euroopan unionin puolustusyhteistyötä on syvennettävä. Kokoomus on uudessa tavoiteohjelmassaan esittänyt turvallisuuspoliittisen toimielimen perustamista EU:lle, määränemmistö päätöksien lisäämistä ulkopoliitikassa ja pitkällä aikavälillä EU:n ja Naton tehtävien yhdistämistä puolustusasioissa. Kokoomus esittää myös, että Suomen tulisi haakea Naton jäseneksi lähiaikoina.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin on oltava yhteisten arvojen unioni. Kukaan muu ei samalla tavalla puolusta maailmalla ihmisoikeuksia, demokratiaa ja yksilönvapauksia. Kokoomukselle oikeusvaltioperiaate on keskeinen. Emme halua olla rahoittamassa EU-mai-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

ta, joissa ihmisten perusoikeuksia ja demokratiaa poljetaan. Me vaadimme, että Orbán ja kumppanit joutuvat muuttamaan toimintatapojaan.

Arvoisa puhemies! Miten tästä eteenpäin? Euroopan unionin on oltava maailman johtava toimija ilmastonmuutoksen torjunnassa. Suomen tulee hyödyntää EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa turvealueiden vähäpäästöisiin ratkaisuihin ja työllisyyttä edistäviin toimiin. Euroopan unionin on oltava osaamisen ja koulutuksen unioni. Elpymisrahaston varoja tulee maksimaalisesti ohjata koulutukseen ja tutkimukseen. Ehdotamme, että vähintään miljardi euroa kohdistetaan korkeakoulujen pääomittamiseen.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä edellyttää, että hallitus toimii Euroopan unionissa kestäväen kehityksen, vastuullisen talouden, turvallisuuden, yhteisten arvojen ja suomalaisten hyvinvoinnin puolesta.

14.30 Jouni Ovaska kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koronakriisin iskiessä maailmaan myös Euroopan unionin oli reagoitava nopeasti. Jäsenvaltioiden talouden ja työllisyyden pelastamiseksi syntyi elpymispaketti, jolla Eurooppa pyritään saamaan jaloilleen. Poikkeukselliset ajat vaativat poikkeuksellisia toimia.

Ranskan ja Saksan esitys yllätti erityisesti meidät, jotka olemme pitäneet tiukasti kiinni jäsenvaltioiden omasta taloudellisesta vastuusta. Komission esityksen pohjalta alkoivat tiukat neuvottelut elpymispaketista ja rahoituskehyksistä, joista Eurooppa-neuvosto päätti heinäkuussa. Täällä meillä Suomessa on kritisoitu, ja aiheesta, joidenkin jäsenvaltioiden taloudenpitoa. Mutta voimmeko syyttää näitä maita koronaviruksesta? Emme voi. Korona on iskenyt sekä hyvin että huonosti taloutensa hoitaneisiin maihin. Siksi myös unionin oli toimittava nopeasti.

Ymmärrän kritiikin ja huolet, mitä tulee perussopimukseen ja niiden tulkintoihin. Siksi Suomi vaatikin selvityksen paketin perussopimustenmukaisuudesta. On niin EU:n puolustajien kuin vastustajien etu, että toimitaan yhdessä sovitun mukaisesti.

Kuitenkaan jäsenmaan vastuu omasta taloudesta ei kadonnut mihinkään, päinvastoin. Tämä kriisi on osoitus siitä, miten tärkeää on, että jokainen jäsenmaa huolehtii omasta taloudestaan ja sillä on kykyä vastata erilaisiin kriiseihin.

Arvoisa puhemies! Miksi Euroopan elpyminen on tärkeää Suomelle? Tavaraviennitämme noin 60 prosenttia menee EU-alueelle. [Jussi Halla-aho: Italiaan!] Euroopan unionin talousalueen elpyminen on keskeistä sille, että vientimme ja teollisuutemme nousisi jälleen jaloilleen. Viennin elpyminen on elämän ja kuoleman kysymys.

Suomi saa elpymisrahoitusta noin 3,2 miljardia euroa, mikä mahdollistaa merkittäviä investointeja puhtaaseen energiaan, digitalisaatioon, infrastruktuuriin ja teollisuuden teknologiseen uudistamiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Omia rahoja!] Nämä hankkeet on saatava nopeasti liikkeelle hyödyntämään koko Suomen taloudellista ja alueellista kehitystä. Niin elinkeinoelämä, palkansaajajärjestöt kuin maakunnat ovatkin jo alkaneet valmistella elpymisrahoituksen käyttöä kotimaassa.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-puheenjohtajakaudella tehty pohjatyö ja viimeiset tiukat neuvottelut monivuotisesta rahoituskehyksestä johtivat Suomen kannalta myönteiseen lopputulokseen. Keskustan eduskuntaryhmä pitää koheesio- ja maatalousrahoituksessa saavutettuja neuvottelutuloksia erittäin merkittävinä. Ratkaisut tuovat vakautta ja ennustettavuutta maaseutualueille ja aluekehitykseen. [Mikko Savola: Tätä ei kokoomus olisi saanut koskaan neuvoteltua!] Maaseudun kehittämisrahoituksen saanto pystyttiin turvaamaan jopa korkeammalle tasolle kuin kuluvalle rahoituskaudella. [Sebastian Tynkkynen: Oma

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

rahaa!] Arvoisa puhemies, Suomen koheesiosaanto on myös poikkeuksellisen hyvä. Suomi sai 100 miljoonan euron rahoituksen pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityistukeen. [Jussi Halla-aho: Rahan tuloa ei voi estää!] Satojen miljoonien leikkaukset vaihtuivat satojen miljoonien saannoksi.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä edellytti, kuten myöhemmin hallitus, selkeitä muutoksia alkuperäiseen esitykseen elpymispaketista. Suomen neuvottelutavoitteiden mukaisesti avustusmuotoisen tuen määrää pienennettiin, talouspoliittista ehdollisuutta voimistettiin ja elpymisvälineen jäsenmaakohtaisia enimmäisvastuita rajattiin huomattavasti. [Sebastian Tynkkynen: Se oli jo tiedossa, tämä oli vain teatteria!] Jokainen jäsenvaltio — arvoisa edustaja Tynkkynen — laatii elpymissuunnitelman, jonka neuvosto hyväksyy. Rahan käyttöä valvotaan. Jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus puuttua toisen jäsenvaltion suunnitelmaan, jos kokee, etteivät rahan käyttökohteiden osalta tavoitteet toteudu.

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, edessä olevat haasteet ovat suuria. Siksi eurooppalainen elvytys on välttämätöntä poikkeuksellisen ja kertaluonteisen toimenpiteen. Emme pysty ennustamaan tulevaa. Nyt elvytetään kansallisin ja yhteisin toimin. Päätökset luovat vakautta ja lisäävät luottamusta niin yrityksissä kuin kotitalouksissa. Samaa luottamuksen vahvistamista tarvitaan ensi viikon budjettiriihessä, kun hallitus päättää työllisyystoimista.

14.35 Satu Hassi vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhumme siitä, milaista Eurooppaa haluamme rakentaa. Me vihreät pidämme tarpeellisena EU:n yhteisiä toimia, jotta talouden koronatahti ei pahene romahdukseksi. Samalla elvytysrahaa tulee käyttää vielä isomman ja vakavamman kriisin, ilmastokriisin, ratkaisemiseen. Elvytysrahalla pitää tehdä ilmastoloikka Suomessa ja koko EU:ssa. Yhteisiä toimia tarvitaan, koska EU-maiden taloudet ovat kytkeytyneet yhteen. Kyseessä on myös koko aluetta koskeva, kaikkia kohdannut ennakoimaton kriisi, joka ei ole yhdenkään hallituksen syy.

Viennistä riippuvaiselle Suomelle EU-alueen elpyminen on erityisen tärkeää. Esimerkiksi tärkeimmän vientimaamme Saksan teollisuus on vahvasti kytkeytynyt koronasta pahoin kärsineeseen Italiaan, ja toukokuussa Suomen vienti Saksaan romahti puolella. Suomen ja monen muunkin maan hallitukset ovat toteuttaneet mittavia kotimaisia tukitoimia, esimerkiksi Saksa satoja miljardeja euroja, mutta viennin kysyntä ei nouse kotimaisin toimin. Siihen tarvitaan yhteistä eurooppalaista elvytystä.

Elvytyspaketti on vaikuttanut jo ennen kuin senttiäkään rahaa on käytetty. Jo se, että pääministerit pääsivät heinäkuussa sopimukseen, vakautti markkinoita. Suuri valiokunta totesi, että elpymispaketin syntyminen on Suomen edun mukaista. Paketti vastaa niitä ohjeita, jotka suuri valiokunta eduskunnan puolesta antoi. Me vihreät pidämme keskeisenä sitä, että rahojen myöntäminen sidottiin oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja rahasta noin kolmasosa käytetään ilmastotoimiin. Tämä on hyvä uutinen ilmastoratkaisuja myyville suomalaisille vientiyrityksille. Tarkemmat pakettiin liittyvät lakiehdotukset tulevat normaaliin tapaan eduskunnan valiokuntaan, ja päätös EU:n omista varoista tulee vielä täysistuntoon.

Arvoisa puhemies! Koronapandemia tuli yllätyksenä, mutta täysin ennakoimaton se ei ollut. Jo kaksi vuotta sitten Maailman terveysjärjestö varoitti pandemiasta, joka voi lähteä liikkeelle eläinten viruksista, maasta, jossa nopea talouskehitys ajaa ihmisiä ja villieläimiä lähelle toisiaan. Juuri näinhän Kiinassa kävi. Pandemian perimmäinen syy on, että ihmiset

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

ovat puristaneet villin luonnon yhä ahtaammalle. Elonkirjon köyhtyminen ja ilmastonmuutos johtuvat siitä, että me ihmiset kulutamme kotiplaneettamme resursseja kestäättömällä tavalla. Koronaelvytysrahat pitää käyttää siten, että samalla ratkaistaan myös tätä isompaa, jo pitkään edennyttä kriisiä. Suomen koronaelvytysrahasta vähintään puolet pitää käyttää ilmastotoimiin.

Tämä vuosi alkoi uutisilla Australian metsäpaloista. Nyt palavat Kalifornia ja Amazonia. Etelämantereelta sulaa vuosittain jäätä yli 100 miljardia tonnia ja Grönlannista yli 200 miljardia tonnia. Ilmastonsuojelulla on kiire. Elvytyksen pitää olla loikka uuteen, kohti ilmastokestävää kiertotaloutta.

Arvoisa puhemies! Vuosi sitten, kun Suomi oli EU:n puheenjohtajamaa, yksi keskeinen saavutus oli EU:n sitoutuminen hiilineutraaliuteen vuonna 2050. Suomen oma tavoite on 2035. Me katsomme, että EU:n pitää tehdä toimintasuunnitelma, miten Suomessa näitä varoja yhdessä oikeudenmukaisen siirtymärahoituksen varojen kanssa suunnataan fossiilitaloudesta irtautumiseen. Kivihiilen polton lopettamisesta on jo päätökset, nyt tarvitaan aikataulu turpeen polton lopettamiseksi. [Mikko Savola: Ei ikinä!] Turvehan aiheuttaa kahdeksasosan Suomen päästöistä, yhtä suuret päästöt kuin henkilöautoliikenne. [Jussi Halla-aho: Suomi on promille maailman päästöistä!] Elvytysrahoja tulee käyttää, jotta turpeella kaukolämpönsä tuottavat kunnat voivat siirtyä päästöttömiin lämmönlähteisiin ja turpeen tuotantoketjussa toimiville ihmisille saadaan uusia työpaikkoja, samoin ilmastoystävällisiin liikennetarkoituksiin. [Jussi Halla-aho: Tehtaat kiinni!]

Arvoisa puhemies! EU:n tärkein tehtävä on turvata rauha. Ilmastonmuutoksen hillintä on myös tulevien konfliktien ennaltaehkäisyä. Pienelle Suomelle EU on turvallisuustekijä, jonka merkitys vain kasvaa, kun sekä Venäjän että Yhdysvaltojen toiminta on muuttunut entistä arvaamattommaksi. [Puhemies koputtaa] Suomelle on elintärkeää, että EU pysyy toimintakykyisenä ja pystyy reagoimaan myös yllättäviin kriiseihin.

14.40 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n budjettia pitää pienentää, Suomen saannin budjetista tulee kasvaa, ja rahoituskehykseen on mahduttava myös uusia asioita, kuten eurooppalaisen sotatieteellisuuden tukeminen. Samaan aikaan yksi EU:n suurimmista nettomaksajista, Iso-Britannia, jätti EU:n.

Tällaiseen paradoksiin tiivistyivät ne odotukset, joita Suomessa asetettiin EU:n rahoituskehyselle. Ja kun tällaiset mahdottomat odotukset eivät toteutuneet, moni oli pettynyt lopputulokseen — tai oikeastaan kaikki.

Vasemmistoliittokin olisi halunnut toisenlaisen rahoituskehyksen. EU panostaa koulutukseen enemmän kuin aikaisemmin, kuitenkin vähemmän kuin parlamentti esitti. EU panostaa ihan uudella tasolla ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun, mutta odotimme vielä enemmän. Nyt ensimmäistä kertaa EU:n budjetista aletaan tukea suoraan sotatieteellisuutta. Tähän EU:n militarisoimisen tielle ei olisi pitänyt alun perin rauhanyhteisöksi perustetun unionin lähtä.

Arvoisa puhemies! Rahoituskehys oli ainakin joltain osin pettymys, mutta samalla se on myös hyvin odotettu. Suomi on edelleen niin sanottu EU:n nettomaksaja. Jotkut tätä kovaan ääneen kauhistelevat, mutta oliko se yllätys? Suomi on ollut nettomaksaja 22 vuotta 25 jäsenvuodesta. [Jussi Halla-aho: Nimenomaan!] Jos haluaa, että Suomi ei olisi nettomaksaja, on siihen karkeasti kaksi vaihtoehtoa: joko romahduttaa Suomen talous suhteessa muihin EU-maihin tai erota EU:sta. [Jussi Halla-aho: Hallitus valitsi sen ensimmäisen!]

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Kaikki eduskuntapuolueet ovat halunneet oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen EU-rahoituksen ehtoihin, paitsi yksi. Perussuomalaiset ovat halunneet jatkaa EU-rahojen holtitonta jakamista Unkarin pääministeri Viktor Orbánin korruptoituneeseen järjestelmään ilman rajoituksia. Nyt EU:n rahoituskehukseen tuli oikeusvaltiokriteerit, mutta vasta aika näyttää, kuinka vahva keino puolustaa riippumatonta oikeuslaitosta, sananvapautta ja ihmisoikeuksia kryptisestä kirjauksesta tuli. Vasemmistoliitto olisi toivonut vielä konkreettisempaa päätöstä.

Arvoisa puhemies! Koska EU:n rahoituskehys oli lopulta varsin yllätyksetön ja odotetunlainen, ovat poliittiset intohimot keskittyneet EU:n elpymisvälineeseen. Koko Eurooppa on suurimmassa kriisissään toisen maailmansodan jälkeen. Koronakriisin myötä Euroopan talous on romahtanut, miljoonat ihmiset ovat menettäneet työnsä. Tähän ihmisten häntään pyritään vastaamaan taloutta elvyttämällä.

Elpymisvälinettä kohtaan osoitettu kritiikki Suomessa on ollut vähän kuin pyörittäisi vanhaa levyä väärällä hitaammalla nopeudella. En tiedä, onko se tietämättömyyttä, laiskuutta vai silkkaa opportunistia, kun elpymisvälinettä on kritisoitu samoilla iskulauseilla kuin finanssikriisissä pankkitukia. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Elpymisväline on suoraa elvytystä, jolla pyritään luomaan työttömille työtä. Se ei sisällä vaadetta leikkauspolitiikasta. Se on piristysruiske reaalityönteeseen, sillä ei tueta pankkeja tai sijoittajia. Kun aikaisemmin on kierrätetty rahaa pankkien kautta ja näin luotu rahaa tyhjistä sijoittajien taskuun, [Sebastian Tynkkynen: Niin, nyt mafian kautta!] nyt elpymisvälineen tarkoitus on tukea suoraan jäsenvaltioiden investointeja.

Elpymisvälineestä Suomi saa parin vuoden aikana 3,2 miljardia euroa. [Sebastian Tynkkynen: Paljonko maksaa?] Sillä voidaan tehdä investointeja, joilla luodaan reilusti työtä samalla, kun siirrytään kohti ilmastokestävä yhteiskuntaa. Elpymisrahastoa voi käyttää esimerkiksi turpeesta luopumisen tukemiseen ja liikenteen vähähiilisyteen. [Sebastian Tynkkynen: Ja keskusta mukaan!]

Arvoisa puhemies! Vaikka Suomen talous on selviytynyt koronan ensimmäisestä aallosta paremmin kuin muu Eurooppa, voi syksystä tulla vaikea. Euroopan talouden romahdus näkyy viiveellä vientiteollisuuden tilauksissa. Olemme kuulleet parin viimeisen viikon aikana huolestuttavia uutisia vientiteollisuuden työpaikoista. Kun tiedämme Suomen viennistä suuntautuvan EU-maihin yli 60 prosenttia, luulisi jokaisen ymmärtävän, miten oleellista Suomen taloudelle ja työllisyydelle on Euroopan elpyminen.

Elpymisväline hyödyttää Suomen teollisuutta ja työllisyyttä. Sen kaatamisesta haaveilu on vastuutonta. Se on sitten tietenkin eri asia, jos jotkut poliittiset voimat pitävät öhöttämistä tärkeämpänä kuin suomalaisten duunarien työpaikkojen puolustamista.

14.45 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Aldrig har Europa varit mer hem för oss än nu. Människor bor och har nära familjeband över alla gränser. De unga kan studera i Europas finaste universitetsstäder. Det är alltså dags för politikerna och beslutsfattandet att komma ifatt utvecklingen och se vad vi kan åstadkomma tillsammans, vi européer.

Dagens debatt om statsministerns upplysning handlar djupast sett om vår inställning till EU och Europa. Vill vi se Finland som en uppbyggande aktör i det europeiska samarbetet? Eller vill vi att Finland allt mer stänger ut sig från internationellt samarbete och den naturliga referensram som Norden och Europa är för oss?

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Ingen kan förneka hur hårt coronapandemin har slagit mot ekonomierna i Europa. Att det nu behövs starka gemensamma återhämtningsåtgärder handlar inte om fattighjälp till vissa delar av Europa, utan det är något som är nödvändigt för hela EU.

Arvoisa puhemies! Suomi saa reilut kolme miljardia euroa koronatukea. Rahat ohjataan ennen kaikkea kestävästä kasvua luoviin investointeihin. Käytämme rahat terveydenhuollon ja työmarkkinoiden uudistamiseen, työllisyysasteen nostamiseen ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen. Investoinnit kohdistuvat erityisesti kestäviin energiaratkaisuihin, ilmastomuutokseen ja digitalisaatioon.

Suomen on määrätietoisesti pyrittävä johtavaksi kestävästä tulevaisuuden tekijäksi. Tämä tapahtuu kehittämällä erityisesti energia- ja ympäristötekniikan systeemitason kehitys- ja liiketoimintaosaamista.

Mitä paremmin erityisesti Saksa ja Ranska, mutta myös koronasta pahoin kärsineet Espanja ja Italia ja muut maat, onnistuvat taloutensa jälleenrakennuksessa, sitä enemmän Suomen vientiteollisuus tästä myös hyötyy. Tarvitsemme laaja-alaisesti elpyvän Euroopan.

Perussuomalaisen ja muiden elpymispaketin tiukimpien arvostelijoiden pitäisi mielestäni lukea Suomen Pankin jo kesäkuussa antama asiantuntijalausunto. Se on hyvä oppitunti siitä, mitä elpymisrahasto on ja mitä se ei ole. Asiantuntijalausunnossa todetaan, että kriisi vaikuttaa merkittävästi maamme vientiin ja että sen vaikutukset voivat osittain olla pitkäaikaisia. Lisäksi siinä tähdennetään, että luottamus EU:n ja euroalueen kykyyn vastata yhteisiin ongelmiin on vaakalaudalla.

Näillä tiedoilla olisimme säästyneet pseudopoliittiselta juridiikkaan keskittyneeltä keskustelulta ja voineet keskittyä siihen, miten EU voisi paremmin vastata tulevaisuuden haasteisiin. [Jussi Halla-aho: Ei se ole niin tarkkaa pykälän kanssa! — Sebastian Tynkky-sen välihuuto] Elpymisvälineen oikeusperusta on 122 artikla, ja se on ankkuroitu jäsenmaiden valtioiden väliseen solidaarisuuteen ja poikkeuksellisiin tapahtumiin.

Ärade talman! Svenska folkpartiet och svenska riksdagsgruppen anser att statsminister Marin och Europaminister Tuppurainen lyckades väl på toppmötet. Finland lyckades även i EU:s långtidsbudget förhandla sig till ett betydande nationellt kuvert för att utveckla vår landsbygd. Även dessa pengar ska bidra till att skapa ett mer ekologiskt hållbart jordbruk.

Också rättsstatsprincipen avancerade enligt Finlands målsättningar. Och vi vill att det arbetet fortsätter. Återhämtningspaketet är lösning av engångsnatur i ett ytterst exceptionellt världsläge.

Vad skulle ha varit alternativet? Alternativet till paketet skulle ha varit ingen överenskommelse alls. [Jussi Halla-aho: Nimenomaan!] Det skulle ha betytt förtroendekris på finansmarknaden, fördjupade politiska konflikter i hela EU-politiken och en avstannad återhämtning. I det skenet ter sig resultatet som verkligen bra, också ur finländsk synvinkel.

Aivan kuten kymmenen vuoden takaisen eurokriisin aikaankin, paketin vastustajat puhuvat nyt tänäänkin enimmäkseen tulevista vakuuksista ja mahdollisista tappioista. Siksi me kysymme: missä on huoli EU:n tulevaisuudesta ja kaikista niistä kotimaisista työpaikoista, jotka ovat vaarassa ilman vientiä elvyttäviä toimia?

Ja lopuksi haluan muistuttaa siitä RKP:lle keskeisestä asiasta, [Puhemies koputtaa] että tässä ei ole kyse pelkästään taloudesta. Me haluamme entistä vahvemman EU:n, jolla on

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

kykyä ja tahtoa löytää yhteisiä ratkaisuja ylikansallisiin kysymyksiin. Haluamme lisää solidaarisuutta eurooppalaisten ihmisten välille.

14.51 **Sari Essayah kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei hyväksy Marinin hallituksen menettelyä sitoa Suomi vuosikymmeniksi yhteisvastuullisen velkaan EU-budjetin ja jäsenmaiden finanssipoliittisten tulonsiirtojen rahoittamiseksi. [Sebastian Tynkkynen: Hyvä!] KD ei myöskään kannata verotusoikeuden avaamista unionille.

Joudumme antamaan hallitukselle moitteita sen tavasta huolehtia eduskunnan mutta ennen kaikkea kansalaisten tiedonsaannista elpymiskokonaisuuden käsittelyssä. Heti kesäkuussa hallitus ylimitoitti asiakirjojen vaitelaisuusvelvoitteen. Vastoin linjaustaan hallitus ei myöskään huolehtinut kansalaiseskustelusta ennen sitoutumistaan pakettiin. Eräs perustuslakiasiantuntija totesi, ettei hän ole aiemmin vastaavaan törmännyt ja että ”on erittäin valitettavaa ja myös vahingollista, että ei ole huolehdittu mahdollisuudesta käydä avointa yhteiskunnallista keskustelua, erityisesti kun on kyse yhteiskuntaa pitkäaikaisesti muovaavista hankkeista”. Kun nyt vihdoinkin heinäkuiset päätökset esitellään, tämä ilmoitusmenettely tarkoittaa muutaman tunnin lyhyttä keskustelua eduskunnassa. Kokonaisuuteen liittyvän omien varojen sopimuksen ratifioinnin hallitus on aikatauluttanut marras—joulu-kuun budjettikiireitten keskelle, jolloin häthätää ehdimme sen käsitellä ennen määräaika.

Joudumme arvioimaan, onko hallitus noudattanut perustuslakivaliokunnan kantaa Suomen vastuiden tarkkarajaisuudesta ja siten budjettisuvereniteetin säilymisestä. Pitkälle tulevaisuuteen ulottuva velan takaisinmaksu ja tavat tarkentuvat vasta, kun omien varojen kokonaisuus on tiedossa. Jos verotusoikeuden avaaminen EU:lle ei ole toimivallan siirto, niin mikä sitten on?

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Euroopan talous elpyy ja sisämarkkinat toimivat. EU-tason koronatoimenpiteissä tulisi pitäytyä EU-budjetin uudelleensuuntaamisessa, valtiontukisääntöjen löyhentämisessä sekä vakaus- ja kasvusopimuksen tilapäisissä joustoissa. Euroopan keskuspankin rahapolitiikan löysentäminen auttaa samoin akuutin kriisin hoidossa. Näiden järkevien toimien sijaan Marinin hallitus tukee esitystä, jonka avulla siirretään Suomen kaltaisten nettomaksajien varoja maille, jotka eivät ole kyenneet sopeuttamaan talouttaan. Velanottomahdollisuuden avaaminen johtaa siihen, että kertaluontoiseksi todettua velanottoa halutaan jatkossakin. Siitähän jo Saksan ja Ranskan johtavat poliitikot ilakoivat. Suurenevan EU-budjetin kautta aiotaan kasvattaa unionin toimivaltaa ja budjettiohjausta suhteessa kansalliseen päätäntävaltaan. Tämä johtaa siihen, että tarvitaan lisää EU-tason veroja ja maksuja velkojen maksamiseen.

Vastoin valittua oikeusperustaa elpymisrahaston jakokriteerit painottavat koronakriisin sijaan enemmän talousvaikeuksissa olevien maiden finanssipoliittisen elvytyksen tarvetta. Ylivelkaantuneita maita lisävelka ei nosta jaloilleen, päinvastoin, markkinakuri jäsenvaltioiden talouden tervehtyttämiseksi heikentyy edelleen. Tässä kylvetään jo seuraavan kriisin siemenet jakamalla Bulgarian kaltaisille maille parissa vuodessa löysää rahaa yli 15 prosenttia niiden bkt:stä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Juuri näin!] Ekonomistien mukaan elpymisrahaston tärkein taloussignaali on, että jäsenmaat sitoutuvat toistensa talouksien pelastamiseen, eli no bail-out -säännöllä pyyhitään pöytää.

Samalla kun Suomen jäsenmaksut kasvavat tulevalla rahoituskaudella, joutuvat suomalaiset veronmaksajat maksamaan vähintään yli 6 miljardia euroa EU:n elpymispakettiin. Näistä rahoista Suomeen tulee ehkä noin 3 miljardia euroa. Vertailun vuoksi: Naapuri-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

maamme Viro saa elpymispaketin myötä yhteensä 8,3 miljardia. Varoja, joita Viro aikoo käyttää oman kilpailukykynsä vahvistamiseen ja investointien houkutteluun myös Suomesta, maa saa siis meiltäkin, näitä varoja. Tätä kokonaisuutta hallituspuolueet siis pitävät hyvänä sopimuksena ja iloitsevat maatalouden muutaman sadan miljoonan euron tason säilymisestä.

Arvoisa puhemies! KD:n eduskuntaryhmä ei hyväksy EU:n liittovaltiokehitystä. Koronan ja taluskriisin varjolla on vastuutonta lähteä mukaan esityksiin, jotka muuttavat unionin perusluonnetta siitä, mihin kansan antamalla mandaatilla on EU-jäsenyydessä aikanaan sitouduttu.

14.56 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Pääministeri Marin, sanoitte, että EU:n elpymispaketista Suomen vastuut ovat 13 miljardia euroa. Ette kuitenkaan kertonut, että silloin on kyse vasta ensisijaisesta vastuusta. Olette tällä sopimuksella ottamassa käyttöön aivan uutta instrumenttia, eli jos jotkut jäsenmaat eivät hoida maksujaan, vastaavat niistä muut maat toissijaisesti.

13 miljardin lisäksi Suomi takaa maksimissaan 2,8 miljardia euroa vuodessa EU:n yhteisvastuullisia lainoja. On aivan turha väittää, että tämä jäisi ainutkertaiseksi velkapaketiksi. Tässä on kyse muustakin kuin koronasta. Esimerkiksi Espanjan talous oli jo valmiiksi ihan kuralla ja bruttokansantuote on tänä vuonna laskenut yli 10 prosenttia. Jo Kreikan pelastaminen vei finanssikriisin jälkeen EU:n mukaan kymmenen vuotta. On hyvä muistaa, että Espanjan tai Italian pelastaminen on monta kertaa kalliimpaa. Näiden lisäksi moni muukin jäsenmaa tulee jättämään velkansa maksamatta. Olemme ilmeisesti siirtymässä kohti aikoja, jolloin odotellaan sitä, että velat annetaan anteeksi.

EU:ta ollaan näin viemässä aivan muunlaiseen liittoon kuin alun perin on sovittu. Meidän pitää kunnioittaa alkuperäisiä sopimuksia, niin että jokainen valtio vastaa omista veloistaan. Yhteisvastuu johtaa unionin tuhoon. Tästä kaikesta seuraa se, että sen 13 miljardin euron lisäksi Suomi takaa 2,8 miljardia euroa vuodessa EU:n yhteisiä lainoja. Onko tässä kyse siitä tarkkarajaisuudesta? Saimme hyvän sopimuksen, sanoitte, kun palasitte EU:sta. En ole niinkään varma.

Olen selvittänyt tätä huolellisesti, mikä todellakaan ei ole ollut helppoa. Oikein kukaan ei näytä tietävän, mitä loppujen lopuksi on sovittu. Pääministeri Marin, kysyn teiltä tähän loppuun yhden selkeän kysymyksen: Mihin tämä Suomen antama 2,8 miljardia maksimissaan oleva vakuus voi johtaa? Kuinka monta vuotta se on voimassa, ja millaisista summista silloin puhutaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt, ennen kuin mennään debattiin, ministeri Tuppurainen, 2 minuuttia paikalta.

14.59 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Arvoisa puhemies! On paikallaan kiittää ryhmiä näistä puheenvuoroista. Minusta nämä olivat kaikki omalla tavallaan hyvin asiallisia ja rauhallisia, ja se kuvastaa sen asian merkittävyyttä, jonka äärellä tässä ollaan. Minä haluaisin, puhemies, keskittyä kolmeen ehkä isoimpaan asiakokonaisuuteen, ja jos aika riittää, niin muutamia yksityiskohtia myöskin ottaa esille.

Mutta aloitan siitä, mihin me tällä EU:n elpymiskokonaisuudella, johon kuuluvat rahoituskehys ja tämä uusi elpymisväline, oikein vastaamme. Me vastaamme nyt kriisiin, joka koskettaa koko Euroopan unionia — koko maailmaa, mutta myös koko unionia ja kaikkia

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

sen jäsenmaita. Ja silloin on mielestäni pelkästään luontevaa ja järkevää, että koko unionia koskettavaan kriisiin vastataan EU-tason toimilla. Tämä on talouspoliittisesti järkevää — sitä ovat asiantuntijat meiltä edellyttäneet — koska jos yksittäinen jäsenmaa elvyttäisi omaa talouttaan, niin aina se hyöty valuisi tuonnin kasvuna myös muille jäsenmaille. Nyt elvytämme yhdessä, jolloin me kaikki yhdessä myös hyödyimme tästä elvytyksestä. Suomelle tämä on vientivetoisena aivan erityisen tärkeä asia. Tämä ei ole eurokriisi, tämä ei ole finanssikriisi, tämä ei ole suhdannetaantumaa, vaan kysymyksessä on luonnonkatastrofin kaltainen tapahtuma, aivan kuten edustaja Biaudet omassa ryhmäpuheenvuorossaan totesi — 122 artiklan mukainen.

Toiseksi, puhemies, me pääsimme asiasta sopuun. 27 jäsenmaan päämiehet, pääministeri Marin mukaan lukien, yksimielisesti yhdessä sopivat, että tämä väline luodaan. Ja nyt haluaisin kysyä oppositiolta, ennen kaikkea perussuomalaisilta: kuinka ahtaaseen poliittiseen rakoon te olisitte olleet valmiita Suomen viemään, jos olisitte olleet kaatamassa tätä sopimusta? Edes Orbán ei tehnyt irtiottoa tästä kokonaisuudesta. [Välihuutoja perussuomalaisien ryhmästä] Sopu on merkittävä asia. Se vahvistaa EU:n toimintakykyä tässä globaalissa tilanteessa, mitä mielestäni edustaja Satonen puheenvuorossaan erinomaisesti käsittelee. Tämä on Suomelle merkittävää, että unioni tässä poikkeuksellisessa kriisissä [Puhemies koputtaa] pystyy toimimaan.

Ja lopuksi, puhemies: On tässä linkki myös Suomen vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen. Me kuulemme nyt irtisanomisista, yt-neuvotteluista. Nyt saamme kertaluontoisen yli 3 miljardin euron rahoituksen, [Välihuutoja perussuomalaisien ryhmästä — Puhemies: Aika!] jolla me tuemme suomalaisia työpaikkoja, suomalaisia yrityksiä, [Puhemies: Aika!] Suomen talouden uudistumista, hiilineutraalia taloutta [Puhemies: Aika!] ja digitalisaatiota.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt, arvoisat edustajat, rauhallisesti siirrytään omille paikoille varaamaan V-painikkeella puheenvuoroja. Sen jälkeen takaisin paikoille ja keskustelu alkaa.

Näin aloitetaan debattikeskustelu. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

15.02 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan onnitella pääministeri Sanna Marinia ja koko Suomen hallitusta aivan erinomaisesti viedystä neuvotteluprosessista.

Me muistamme hyvin selvästi, kuinka tiukassa tilanteessa me heinäkuussa olimme. Meillä oli tiukat kriteerit, jotka eduskunta asetti, ja hallitus kykeni viemään ne siihen suuntaan, mitä me halusimme, mutta melkein toteuttamaankin ne tavoitteet: avustusten osuutta pienennettiin, oikeusvaltioperiaate tuli selvästi kirjattua ja vaikkapa muovivero.

Kuuntelin huolella edustaja Halla-ahon puheenvuoron. Hän aloitti sanoilla ”EU vahvistuu jokaisesta kriisistä”. Te, edustaja Halla-aho, olette aivan oikeassa. EU:n legitimizeetti vahvistuu jokaisesta kriisistä, koska se kykenee tarttumaan. Se kykenee tarttumaan yhdessä sellaisiin ongelmiin, joita me, yksittäinen jäsenvaltio, emme pysty hoitamaan, ja sellaisiin ongelmiin, jotka eivät ole sidoksissa edes kansallisiin rajoihin, vaan kansainvälisiin. Kyllä, EU:n oikeutus vahvistuu joka kerta. [Puhemies koputtaa] Olette täsmälleen oikeassa [Puhemies: Kiitos!] tässä asiassa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

15.03 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa-neuvoston oikeuspalvelu näki paljon vaivaa todistaakseen, että 750 miljardin euron elpymisväline on poikkeuksellinen ja väliaikainen ja siten perussopimuksen 122 artiklan mukaisena ”laillinen”. Missään kohtaa oikeuspalvelun lausuntoa tai neuvoston neuvottelutulosta ei kuitenkaan sanota, että elpymisvälineen vaatiman lainarahoituksen kaltainen menettely jäisi ai-nutkertaiseksi.

Elpymisväline perustuu omien varojen päätökseen, jossa 0,6 prosenttiyksikköä jäsen-valtioiden bkt:sta korvamerkitään sen maksamiseen. Näin perussopimuksen velka ja yhteisvastuukiellot kierretään. Kyse on merkittävästä uudesta menettelystä, jota Suomi ei ole hyväksynyt perussopimuksen yhteydessä.

EU:lta ei tule puuttumaan kriisejä. Tämä on ensimmäinen kerta, kun tätä halutaan toteuttaa. Yleispätevä neuvo kuuluu, ettei kannata aloittaa sellaista, [Puhemies koputtaa] mitä ei voi lopettaa.

15.04 **Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se on totta, että EU on meille erittäin tärkeä arvo-, turvallisuus- ja talousyhteisö, ja varsinkin täl-laisena suurvaltakamppailun aikana EU:n yhtenäisyydestä on kannettava huolta. Tämä heinäkuussa saavutettu poliittinen sopu oli varsin tärkeää, mutta silti siihen jäi kokoomuk-sen mielestä muutamia ongelmakohtia liittyen tiukkaan ehdollisuuteen ja kriteerien selkey-teen.

Ministeri Tuppurainen, tuossa äsken sanoitte, että tästä kriisistä päästään ulos vain yh-teisillä ratkaisuilla. Siitä olemme varmasti samaa mieltä. Mutta haluan korostaa tässä yh-teydessä, että investoinnit kuitenkin pitäisi kohdistaa niin, että kaikkien EU-maiden kilpai-lukyky nousee. Ja nyt kun teemme näitä kansallisia elvytysuunnitelmia, en ole aivan var-ma, onko niiden vaikuttavuus sitä luokkaa, mitä tässä peräänkuulutetaan, että saamme ai-dosti taloudellista uudistumista näissä jäsenmaissa, ja siihen toivoisin teiltä vielä tarken-nuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja sitten edustaja Kalmari, mutta tulkaa pitä-mään puheenvuoro täällä määritellyllä paikalla.

15.06 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Niin, omalta? [Puhemies: Niin, omalta paikalta, juu, anteeksi. — Naurua] — Arvoisa puhemies! Taidan sentään tietää, missä pi-täisi istua. [Puhemies: Minä olen ihan varma siitä!]

Arvoisa puhemies! Täällä salissa on oltu huolissaan siitä, miten maataloustukien käy. Meidän kehysmietinnössämme perussuomalaiset jättivät eriävän mielipiteen lausuntoon maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Sanoivat, että Suomen maataloustukia tullaan heiken-tämään ja nettomaksuosuutta kasvattamaan ja että emme voi tätä hyväksyä. No, nettomak-suosuus verrattuna toisiin maihin pienenee hieman, maataloustuet turvattiin. Samoin ko-koomus on ollut niistä huolissaan. Missä ovat kiitokset nyt? Mitä aiotte sanoa maakunnis-sa, kun tehdään elpymissuunnitelmia? Sanotteko, että me emme halua näihin osallistua, meille ei kelpaa tämä raha?

Mielestäni on hienoa, että saavutettiin tällaiset tulokset. Viime kerralla menetettiin nel-jännes niissä neuvotteluissa rahoituskehuksesta, 500 miljoonaa, kun [Välihuutoja — Se-bastian Tynkkynen: Hassasitte yli 3 miljardia!] kokoomus neuvotteli. Eihän tämä kaikilta osin varmaan hyvää ole, [Puhemies: Aika!] mutta missä ovat kiitokset näistä?

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

15.07 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU on meille erittäin tärkeä yhteisö, ja EU:ta olemme me. On väärin puhua EU:sta ulkopuolisena tahona. Me olemme osa sitä, ja olemalla osa sitä pystymme myös vaikuttamaan kokoamme enemmän.

Panostamalla nyt oikeisiin kohteisiin, jatkuvaan oppimiseen, tuotekehitykseen, koulutukseen, me pärjäämme tulevaisuudessa. Tarkoittaako kansallinen elpymissuunnitelma sitä, että nykyiset yritykset ainoastaan määrittelevät sen, mihin kannattaa elvyttää? Ei, näin sen ei pidä olla. Meidän täytyy osallistaa myös ihmiset, kansalaiset, mukaan tähän suunnitteluun mahdollisimman vahvasti, ja tästä jätän toimenpidealoitteen, jotta myös kansallisella tasolla me toteuttaisimme osallistuvaa budjetointia, joka on ollut kunnissa erittäin onnistunut tapa pohtia, mihin kohteisiin me haluamme yhteisiä varoja osoittaa. [Puhemies koputtaa] Toivotan tervetulleeksi myös [Puhemies: Aika!] kokoomuksen esityksen koulutusmiljardista.

15.08 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n budjettisopu ja elpymisväline eivät ole täydellisiä, kuten EU-sovut eivät ole ikinä. Olisi pitänyt painottaa enemmän koulutusta ja innovaatioita sekä ilmatorahoitusta, ja oikeusvaltioperiaatteen olisi pitänyt olla sitovampi. Täydellinen on kuitenkin hyvän suurin vihollinen. Tämä sopu on riittävän hyvä, jotta se voidaan hyväksyä, ja se täytyy hyväksyä. Sopu todella tarvitaan, jotta Euroopan talous elpyy ja Suomen talous elpyy sen mukana.

EU:n vastaus koronakriisiin on parempi kuin sen vastaus oli finanssikriisiin reilu kymmenen vuotta sitten. Nyt elvytetään taloutta ja pyritään pelastamaan työpaikat. Finanssikriisissä pakotettiin leikkauksia jäsenmaihiin ja pelastettiin pankkeja. Kiitos siis siitä niin Suomen päättäjille kuin EU:n päättäjille, että nyt keskiössä tässä elvytyspaketissa ovat tavallisten kansalaisten työpaikat ja hyvinvointi.

15.09 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä muutamatsä sanovat, että tämä sopimus olisi pitänyt hylätä, että oltaisiin jotenkin paremmassa tilanteessa ilman tätä sopimusta. Kehotan kyllä pohtimaan, onko asia oikeasti näin vai tuntuuko vain helpolta täällä sanoa, että se oli huono, ei olisi pitänyt ottaa, Suomen asema olisi parempi ilman tätä sopimusta. [Sebastian Tynkkynen: Perustelut!] En usko, että kukaan voi väittää, että näin olisi. Olisiko meillä paremmat talouden näkymät ilman tätä sopimusta? Olisiko Euroopan tilanne parempi? Olisiko EU toimivampi? Olisiko EU:n uskottavuus parempi ilman tätä sopimusta? [Sebastian Tynkkynen: Missä perustelut?] Olisiko Euroopan asema globaalissa kilpailussa, kun kilpaillaan Kiinaa, USA:ta, ehkä Venäjääkin vastaan, parempi ilman tätä sopimusta? [Sebastian Tynkkynen: Nolla perustelua!] Jos hetken pohditte [Puhemies koputtaa] — jos hetken pohditte — niin uskon, että tekin päädytte sydämässänne ihan samaan ratkaisuun [Puhemies: Aika!] kuin mihin hallitus päätyi, että me tarvitsemme tätä sopimusta, ja on hyvä, [Puhemies: Aika!] että se saatiin ongelmiennekin aikaiseksi.

15.11 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet kehuvat Suomen neuvottelutulosta elpymisrahastosta. Vastaus kollega Adlercreuzin kysymykseen siitä, mikä olisi ollut se vaihtoehto: no, parempi sopimus tietysti. [Naurua] Haluan kysyä, millä mittarilla te mittaatte, kun te puhutte onnistumisesta. Suomi maksaa elpymisrahastoon 6,6 miljardia ja saa sieltä 3,2 miljardia. [Jussi Halla-aho: Jättipotti!] Maksaa 6,6 ja saa 3,2.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Finland betalar alltså dubbelt mer än vi får. Att gemensamt låna upp så här stora belopp för att sedan dela ut direkta bidrag — det är en mycket stor förändring i EU:s verksamhetsprinciper.

Useat asiantuntijat ovat varoittaneet, että Suomi pakotetaan maksamaan velkaantuneiden maiden kykenemättömyydestä huolehtia taloudestaan. Ymmärrän, että kun on kriisiä, niin pitää elvyttää, mutta suurimman osan antaminen suorina tukina on erittäin suuri [Puhemies koputtaa] muutos EU:n työskentelytavassa. Ilmeisesti osa jäsenmaista [Puhemies koputtaa] katsoo, että heillä on oikeus [Puhemies: Aika!] saada muiden maiden verorahoja.

15.12 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Liike Nyt kannattaa EU:ta, mutta tässä paketissa on monta asiaa, joita emme voi hyväksyä. EU:n perussopimusta on väännetty siihen asentoon kuin halutaan. Kuinka kauan me voimme jatkaa tätä lainanottoa ja rahan painamista? Jossain vaiheessa sen on pakko loppua.

Ja voidaanko tämä vakuus, joka on 2,8 miljardia eli 0,6 prosenttia bruttokansantuotteesta — ja tarkkarajaisuudessa se on rajattu 2,8 miljardiin vuodessa — lunastaa joka vuosi? Jos se meidän vakuus lunastetaan 10 vuoden aikana, se on 28 miljardia. Millä tavalla tämä systeemi toimii? [Eduskunnasta: Ei toimikaan!] Siitä haluaisin kysyä.

15.13 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rikoslain 12 luvussa puhutaan maanpetosrikoksista. Sellainen on luvun 1 §:ssä mainittu Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantaminen. Tämän rikoksen tunnusmerkistö täyttyy lain mukaan muun muassa silloin, jos joku tarkoituksellisesti tekee teon, jonka kautta vieras valtio taloudellisen painostuksen tai tuen avulla pääsee rajoittamaan Suomen valtiollista itsemääräämisoikeutta. [Välihuutoja] Lain mukaan rangaistavaa on jo sellaisen toteutumisen vaara. Sellaiseen tekoon syyllistynyt on tuomittava Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantamisesta vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi. Arvoisa pääministeri ja arvoisa oikeusministeri, eivätkö hallituksen toimet nyt tämän elpymisvälineenkin suhteen ole rikkomassa tuota rikoslain pykälää? Eikö nyt vielä hyvän sään aikana olisi syytä peruuttaa nämä kyseenalaiset suunnitelmat?

15.14 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee perussuomalaisten puheenvuoroja, niin tuntuu siltä, että he elävät jossain ihmeellisessä fantasiassa, jossa Suomi sijaitsee maata kiertävällä radalla eikä muusta maailmasta tarvitse välittää. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Hyvät perussuomalaiset, sellaista dystopiaa ei ole eikä tule, ja sellaisen vaatiminen tässä kriisissä kertoo ainoastaan siitä, että Suomen etu on perussuomalaisille toissijainen ja uhrattavissa oman valtapyrkimyksen alle. [Sebastian Tynkkynen: Mistä tämä maata kiertävä rata tulee?]

Kun joudumme koronan takia nyt olemaan puun ja kuoren välissä, on välttämätöntä punnita, mikä valinta johtaa parhaimpaan lopputulokseen, ja näin hallitus on tehnyt ja valinnut Suomelle parhaan mahdollisen tien. Se on tie, jossa toivo on kestävä tulevaisuuden pohjalle rakennettu, realismin lähtökohdalle, ei populismin. [Sebastian Tynkkynen: Mistä tämä maata kiertävä rata tulee?] — Teidän aivoituksistanne, arvoisa edustaja.

15.15 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella tyytyväinen, että saamme nyt viimeinkin keskustella tästä paketista täällä, ja olisin mielelläni kyllä

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

jo heinäkuussa heti, kun tästä päätettiin, saanut tämän keskustelun käydä. [Vasemmalta: Saitte suuressa valiokunnassa!]

Pääministeri Marin, olette useassa yhteydessä todennut, että tämä elpymisväline on poikkeuksellinen ja kertaluonteinen. Kuitenkin, jos katsotaan esimerkiksi Saksaan, teidän puoluetoverinne, sosiaalidemokraatti, valtiovarainministeri Scholz on todennut, että näin ei ole, vaan kyse on EU:n talouspolitiikan pitkäaikaiskeinosta. Nyt jos katsotaan muutama vuosi taaksepäin, niin meillä on ollut 2008 finanssikriisi, 2015 turvapaikkakriisi ja nyt sitten 2020 tämä koronakriisi. On vain ajan kysymys, koska meillä on seuraava kriisi. Onko tämä paketti kertaluonteinen ja poikkeuksellinen, vai toistuuko tämä jo muutaman vuoden kuluttua?

15.16 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elvytyspaketti on siis 750 miljardia: 390 miljardia lahjoitetaan, 360 miljardia lainarahaa. Kun rahaa jaetaan, Suomen saldoksi jää miinus 3,4 miljardia. Siis olemme nettomaksajia.

Saksan valtiovarainministeri, kuten äsken kuultiin, on väläytellyt, ettei elvytyspaketti jäisi ainutkertaiseksi. EU:n yhteinen velka on suunnanmuutos, ollaan matkalla siis yhteisten varojen käyttöön ulko- ja budjettipolitiikassa. No bail-out sekä Suomen perustuslaki-valiokunnan jyrkät lausunnot heitetään romukoppaan. Suuret maat jyräävät, pienet vikisevät, EU-integraatio syvenee, liittovaltiota kohti mennään — perussuomalaiset eivät tätä missään tapauksessa hyväksy. Siis hallitus, tekikö Suomi erittäin hyvän sopimuksen: makamme miljardeja?

15.17 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on sellainen paketti, jota allekirjoittanut ei voi mitenkään hyväksyä. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Aikanaan Maastrichtin sopimukseen tehtiin pykälät pienien jäsenmaiden suojaksi, ettei isojen maiden maksuja tarvitse maksaa. Nyt me olemme purkamassa tämän suojan, ja sitä minä en mitenkään, arvoisa puhemies, voi hyväksyä. Tämä suoja on nyt mennyttä, ja se on karkea virhe.

Kansanäänestyksellä aikanaan Suomi saatiin EU:hun, itsekin äänestin sen puolesta. Mutta nyt kun näitä ehtoja lähdetään muuttamaan, niin eikö näitä pitäisi demokraattisessa prosessissa uudestaan käsitellä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Tällaista minä en voi hyväksyä.

Toinen on budjettisuvereniteetin menettäminen. Meidän budjetistamme lähivuosisikymmeninä päättää osittain joku muu kuin Suomi. Lastenlapsenikin joutuvat näitä velkoja maksamaan, eikä heiltä koskaan tulla kysymään, haluavatko he sen maksaa.

Nyt on tehty myös tulonsiirtounioni. Meiltä lähtee rahaa sellaisiin maihin, jotka maksavat vähiten veroja. Ja sitten pahinta, mikä tässä on: suomalaisten verorahat kuuluvat suomalaisten hyväksi, eivätkä jonnekin sellaisiin paikkoihin, joita emme edes tiedä. [Sebastian Tynkkynen: Tervetuloa perussuomalaisiin!]

15.18 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on tuonut koko maailmaan ja Eurooppaan poikkeuksellisen tilanteen. On EU:n perusajatuksen mukaista ratkoa tällaista haastetta yhdessä. EU:n elpymisväline tarjoaa yhtenäiselle talousalueelle yhden lisäkeinon toipua maailmanluokan talouskriisistä ja Suomelle ja Euroopalle poikkeuksellisen mahdollisuuden vauhdittaa siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa ja näin torjua edessämme olevaa uutta kriisiä, ilmastokriisiä. Sen vuoksi on hyvin oleellista,

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

että elpymisvälineen käyttö koko Euroopan alueella kohdentuu vahvasti ilmastotoimiin, jotka samalla lisäävät työllisyyttä. Suomen pitää huolehtia, että omasta osuudestamme vähintään 50 prosenttia ohjautuu näin. Tämä luo uutta potentiaalia, joka tulevana vuosina tulee olemaan kysyttyä.

Olisi hyvä olla edelläkävijä ja osaja, ja siksi kokoomuksen ehdotus koulutusmiljardista on hyvin tervetullut.

Ja vielä: [Puhemies koputtaa] on tärkeää, että kansallisia elpymissuunnitelmia [Puhemies: Aika!] käsiteltäessä ja hyväksyttäessä seurataan tarkoin rahoituksen ohjautumista.

15.20 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on paljon puhuttu siitä, miten tämä elpymisväline tuo 3,2 miljardia ja sitten pitkässä juoksussa se maksetaan takaisin. Tätä pidetään ongelmallisena, kun nähdäkseni se on juuri sitä, mitä Suomi ja Eurooppa nyt tarvitsee, suoraa rahoitusta työllisyyteen, yhteiskunnan rakentamiseen tässä ja nyt. Koska tämä maksetaan takaisin? Se maksetaan 30 vuoden aikana. Ja tämä on hyvin epäselväksi tuntunut jäävän osalle oppositiosta ja osalle kansalaisista, kun ymmärrys on se, että nyt siirrettäisiin jonnekin rahoja. Ei siirretä, päinvastoin, nyt tulee rahaa sekä Suomelle [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] että kaikille Euroopan maille työllistämiseen. — Jos te ette, hyvät perussuomalaiset, tunne tätä perusasiaa, sitten kannattaa [Mika Niikon välihuuto] mennä lukemaan, mitä näissä sopimuksissa lukee.

15.21 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on väitetty, että tämä ratkaisu avaisi velkaunionin tien. Siinä on monta estettä. Tämä vaatii sen artikla 128:n, tavallaan hätätila-artiklan, soveltamisen, ja pitää olla se ulkoinen kriisi ennen kuin tähän tapaan voidaan samanlaisia päätöksiä koskaan tehdä. Toisekseen se vaatii kaikkien jäsenmaiden yksimielisyyttä. Kolmanneksi näissä muissakin ratkaisuisissa on sovellettava tätä artikla 125:ttä samanaikaisesti, eli ei oteta valtioiden velkoja unionin tai muiden jäsenmaiden vastuulle, ja tämä ratkaisu pitää myös tämän periaatteen sisällään. Siinä ei tuoda sitä velkaa EU:n budjetin kautta, vaan tehdään erillinen rahastoratkaisu, jolla varmistetaan se, että siitä ei tule tämmöistä uutta tietä kasvattaa unionille velkaa. Ja nämä lukot pitävät. Uskon siihen, että meillä aina löytyy kriittisesti ajattelevia jäsenmaiden hallituksia ja eduskuntia ja parlamentteja, [Puhemies koputtaa] jotka pitävät siitä [Puhemies: Aika!] huolen.

15.22 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi tietenkin suotavaa, että hallitus puhuisi totta ja rehellisesti tästä paketista. Eihän tässä mitään koronakriisiä hoideta. Jos EU olisi halunnut hoitaa koronakriisiä, EU olisi estänyt tartuntojen leviämisen käskemällä jäsenmaita laittamaan rajat kiinni, hankkimalla suojavälineitä ja hoitovälineitä jäsenmaille. Näin ei toimittu, vaan nyt tullaan kriisiin jo jäsenmaissa lauettua sanomaan, että me otamme teidän rahanne suurten jäsenmaiden taskuun ja jaamme ne sellaisille maille, jotka eivät ole hoitaneet talouttaan hyvin ennen koronaakaan.

Suomen viennistä 6 prosenttia menee maihin, jotka hyötyvät tästä paketista eniten. Jos me haluamme tukea yrityksiä, jotka vievät näihin maihin, me tekisimme sen paljon tehokkaammin kansallisilla toimilla kuin työntämällä rahaa näihin maihin. Ja miten se lisää Suomen turvallisuutta, jos me maksamme muiden maiden laskut? Kuka meitä täällä kiristää? Maksammeko me kenties tässä jotain suojelurahaa? No, sen kyllä voi ymmärtää, koska täs-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

tä paketista hyötyy erään suuren jäsenmaan järjestäytynyt rikollisuus enemmän kuin Suomi.

15.23 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti olen huolissani siitä, että hallituksen johtajuuden ja avoimuuden puute on johtanut siihen, että myös meidän keskustelumme tämän asian tiimoilta on puuttunut. Keskustelun puutehan johtaa siihen, että mielipiteet vain kärjistyvät, ja kun mielipiteet kärjistyvät, niin hyvin perustellut kritiikit häviävät siihen meteliin.

Me elämme äärimmäisen vaarallisia ja huolestuttavia aikoja maailmalla. Tähän samaan hetkeen me täällä salissa keskustelemme jopa EU-erosta. Tämä on äärimmäisen vaarallinen tie. [Sebastian Tynkkynen: Ei vaan tärkeä!] Tässä on ehkä syytä muistuttaa, että hallituksen kannattaa olla aika hiljaa, koska sieltä on ehdotettu niin varusmiespalvelun pienentämistä kuin hävittäjähankkeen kaventamistakin. Myös tämä on vaarallista puhetta tämän hetken maailmassa. [Mika Niikko: Vihapuhetta varmaan!]

En innostu [Puhemies koputtaa] elvytyspaketin sisällöstä. Olen sitä mieltä, että siinä on epäonnistuttu, [Puhemies: Aika!] mutta EU on nimenomaan yhtenäisyyden, [Puhemies: Aika!] vapauden ja turvallisuuden yhteisö, jota meidän suomalaisten pitää arvostaa.

15.25 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palautetaanpa mieliin, miksi tämä paketti tarvitaan. Tämä paketti tarvitaan, jotta Euroopan talous saadaan jaloilleen ja jotta suomalaisten työpaikat saadaan pelastettua. Tämä paketti tarvitaan myös siihen, että suomalainen maanviljelijä saa näkymän ja luottamuksen tulevaan ja että kaikki alueet eri puolilla Suomea saavat tasapuoliset mahdollisuudet kehittää omaa elinvoimaansa.

Tosin esimerkiksi perussuomalaisten puheenjohtaja Halla-aho omassa puheenvuorossaan totesi, että tällä ei olisi mitään merkitystä suomalaisten yritysten kannalta ja parempi vaihtoehto suomalaisille yrityksille olisi kaataa tämä paketti. Onko niin, että perussuomalaiset tietävät suomalaista elinkeinoelämää edustavia järjestöjä paremmin, mikä on suomalaisille yrityksille hyvä vaihtoehto? Sama kysymys oikeastaan [Puhemies koputtaa] liittyy myös siihen, onko niin, että perussuomalaiset tietävät vaikkapa MTK:ta paremmin, [Puhemies: Aika!] mikä on suomalaisille maanviljelijöille hyvä vaihtoehto.

15.26 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otetaan nyt se, että seitsemän vuotta sitten pääministeri Katainen, Stubb ja ministeri Koskinen neuvottelivat vielä vähän paremman paketin maatalouden ja maaseudun osalta kuin tämä, eli osoitetaan kiitoksia puolin ja toisin.

Kokoomuksessa on Eurooppa-osaamista, mutta ennen kaikkea kokoomus on EU-jäsenyyttä ja eurojäsenyyttä kannattava puolue. Meille on tärkeää se, että Suomi kuuluu eurooppalaiseen, läntiseen yhteisöön. Se on turvallisuusratkaisu. Me emme flirttaile Euroopasta eroamisella. Se on vaarallista Suomelle.

Arvoisa puhemies! Suomessa pitää voida käydä kriittistä keskustelua siitä, mitä Eurooppa päättää. Meille siis isompi asia on itse sopu tai itse Eurooppa kuin venytetty sopu. Niistä asioista, joista nyt pitää puhua, täällä on oikeita huomioita, kuten esimerkiksi edustaja Kauman erinomainen puheenvuoro siitä, onko tämä väliaikainen vai kertaluontoinen ratkaisu vai tuleeko tästä pysyvä tapa. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Itse olen oppinut arvostamaan tai lukemaan niin, että jos [Puhemies: Aika!] Saksan valtiovarainministeri jotain sanoo, niin sillä on aika paljon painoarvoa. Tämä on aivan oleellinen [Puhemies: Aika!] kysymys.

15.27 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On täysin selvää, että yhteinen velka ja yhteisvastuu rikkovat EU:n perussopimusten henkeä riippumatta siitä, minkälaisilla sanankänteillä tämä asia on kyseisessä sopimuksessa ilmaistu. Tämä on se, mitä niillä on tavoiteltu. On surullista katsella, että unioni, joka esiintyy oikeusvaltion puolustajana, etsii juridisia kikkoja, joilla se voisi rikkoa omia sääntöjään. Tämä, arvoisa edustaja Kiljunen, ei vahvista EU:n legitimitettiin, vaan se nakertaa sitä.

Edustaja Arhinmäki esitti erittäin hämärän puheenvuoron, jossa hän syytti perussuomalaisia rahan lapioidmisesta Orbánille. Jos se olisi perussuomalaisista kiinni, Suomesta ei siirtyisi sentin latia Orbánille ja Unkariin. Vasemmistoliitto kannattaa rahan lapioidmista Unkariin ja Orbánille.

15.29 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan Suomen elpymisestä, puhutaan myös koko Euroopan elpymisestä, ja tämän näimme viimeksi finanssikriisin yhteydessä, kun Yhdysvalloissa käynnistettiin merkittävän iso elvytystoimi ja samaan aikaan Eurooppa jäi pahasti jälkeen. Euroopassa ei samalla tavalla kyety isoon yhteiseen elvytyskokonaisuuteen, ja sen takia on vastuullista, että nyt toimimme toisin. Siksi Suomen hallitus on lähtenyt kannattamaan ja kannattaa tätä Euroopan elpymisratkaisua, mutta me olemme lähteneet siitä, että siihen täytyy tulla tietyt muutokset, joissa esimerkiksi tämä tarkkarajaisuus on aivan keskeinen osa.

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävänä on esittää vaihtoehto, mutta nyt kysymys kuuluu, mikä on se perussuomalaisten vaihtoehto. Onko se se, että Suomen olisi pitänyt hylätä tämä koko elvytyspaketti, vai erota koko Euroopan unionista? [Puhemies: Aika!] Nämä molemmat olisivat johtaneet merkittävään kurjistumiskierteeseen [Puhemies: Aika!] sekä Suomessa että koko Euroopassa.

15.30 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Italian tai Espanjan tai Puolan päämiehet menivät takaisin maihinsa, he olivat siellä juhlintuja sankareita. Kun Suomen pääministeri saapui maahan, hän ei sanonut medialle sanaakaan, vaan käveli suoraan autoonsa. Ehkä tämä vertauskuvallisesti kertoo kuitenkin tästä paketista hyvin paljon.

Tämä sopimus Suomelle on kuitenkin välttämätön paha, jonka neuvottelutavoitteista ja sopimuksista voidaan olla montaa eri mieltä, mutta tämä ei silti poista sitä faktaa, että Suomi tarvitsee tätä pakettia. Se, että EU olisi vielä hajonnut koronaviruksen myötä, olisi ollut Suomen kaltaiselle maalle täysin katastrofaalista. Nyt sitten, kun puhutaan tästä elpymispaketista ja sen kohdentamisesta, olisi äärimmäisen tärkeää, että arvonn hallitus laittaisi sen todellakin siihen tuottavaan osaan, koska Suomen tuottavuuskehitys on ollut viime vuosina, vuosikymmeninä huonoa, joten toivon, että sinne rahat menevät.

15.31 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki, jotka ymmärtävät, kuinka suuri merkitys tällä monivuotisella rahoituskehityksellä on suomalaiselle maaseudulle ja aluekehitykselle, lausuvat kyllä lämpimän kiitoksen hallitukselle ja päämi-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

nisterille siitä, mikä tämä neuvottelutulos on tältä osin. Tämä on ihan pakko todeta kyllä vilpittömästi.

Toinen asia, eri paketti, joka tähän liittyy, on tämä elpymispaketti. Siitä on kyllä rehellisesti sanottava, että oikeusperusta tämän osalta on kyllä aika ohut. EU ottaa velkaa, ja pitää olla jonkinlainen jonglööri, että saa sen mahtumaan siihen perussopimukseen. Sen takia tämä on vähän epämiellyttävä paketti. Mutta on kysymys siitä, voiko Suomi kaataa tämän paketin. Ei voi kaataa tätä pakettia. [Sebastian Tynkkynen: Kyllä voi!] Ei voi kaataa tätä pakettia. Onko meillä semmoinen tilanne, että meillä on kaksi huonoa vaihtoehtoa ja pitäisi valita joku kolmas? Ei ole kolmatta tietä. Miksi me emme voi kaataa tätä? Sen takia, että ne, jotka vastuuta kantavat, tietävät, että me emme voi tuhota suomalaista vientiteollisuutta.

15.32 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On väärin edes yrittää väittää tätä pakettia, joka maksaa suomalaisille veronmaksajille miljardeja, mukamas onnistuneeksi. Se ei sitä ole, eikä se tule sitä olemaan. Todellisuus on se, että ahkerat suomalaiset veronmaksajat saivat neuvotteluissa lisää maksettavaa, lisää takausvastuita ja jopa lapsemme saivat vuosikymmenien ajaksi velkavankeuden. Tässä ei ole mitään onnistunutta.

Arvoisa puhemies! Huomionarvoista on myös se, että pääministeri sivuutti perustuslakivaliokunnan kannan koskien elvytysrahastoa. Ilmeisesti pääministeri katsoo, ettei Suomen valtiontaloudella tai perustuslakivaliokunnan mielipiteellä ole suurtakaan merkitystä, kunhan vain pysytään EU:n mallioppilaana. Koko tukipaketti olisi pitänyt hylätä jo heti alkuunsa. Pääministeri Marin, kysyn teiltä: miksi ette pitänyt neuvotteluissa suomalaisten puolia?

15.34 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä sopimus täytyy laittaa hieman historialliseen kontekstiin. Vuoden 2008 kriisistä muut alueet kuin EU ehtivät elpyä paljon nopeammin, ja kun ne elpyivät nopeammin, niin niistä markkinoista, jotka jäivät EU:sta elpymättä, käytännössä kahmaistiin työpaikat. Eli nämä muut alueet Yhdysvalloissa, Kiinassa ja muualla voittivat EU:n tässä kilpailussa. Ja ne EU:n kansalaiset, jotka jäivät silloin työttömiksi, jäivät lopullisesti työttömiksi. Tässä on nyt toimittu. Tässä on tämä järki, että elvytään nopeasti, jotta tämä markkina ei mene sitten muiden käsiin. Sen vuoksi tämä elpymispaketti oli tärkeä ja ajankohtainen tässä kohtaa ja Suomi lähti siihen mukaan.

Edustaja Wallenheimolle, kun hän sanoi, että näiden muiden maiden pääministerit olivat juhlittuja sankareita: Se johtui siitä, että heidän taloutensa oli niin huonolla tolalla, että nyt ajateltiin, että he saivat tästä jotain. Meillä on ollut hyvä talous, [Puhemies koputtaa] ja pääministeri edusti oikein, ja sen takia riitti se, että hän tuli [Puhemies: Aika!] takaisin kotimaahansa, ja hän oli [Puhemies: Aika!] juhlittu siksi, että hän on onnistunut.

15.35 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhumme lapsille ja lapsenlapsille jätettävästä velasta, niin pahin velka on ilmastovelka. Pahin velka on se, että olosuhteet tällä planeetalla, joka on ihmisten ainoa koti, muuttuvat sellaisiksi, että ihmisyhteiskunnat kaikkialla maailmassa joutuvat suuriin vaikeuksiin. [Sebastian Tynkkynen: Puhemies, elpymispaketti!] On erittäin tärkeää, että tällä elpymispaketilla vauhdite-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

taan myös koko Euroopan ja Suomen ilmastoloikkaa, ja siihen tehty päätös antaa hyvän mahdollisuuden.

Arvoisat perussuomalaiset, kun esitätte tämän paketin hylkäämistä, niin mitä te oikeastaan toivotte? Toivotteko te sitä, että vientiteollisuus romahtaa, koko Euroopassa tulee täydellinen talouskriisi, suurtyöttömyys, mahdollisesti pankki- ja finanssikriisi, miljoonat ihmiset ja yritykset joutuvat liriin lainojensa kanssa? [Puhemies: Aika!] Mitä te oikein tavoittelette?

15.36 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vastaan edustaja Hassille, että Suomen teollisuuden kilpailukykyä tämä paketti ei elvytä, vaan se nostaa veroja ja sitä myötä kilpailukyky heikkenee. [Välihuutoja] Samoin rahan lahjoittaminen Suomen kanssa kilpaileville teollisuusmaille elvyttää niiden muiden maiden kilpailukykyä, ei meidän oman maan kilpailukykyä.

Täällä on kysytty, esimerkiksi edustaja Heinäluoma kysyi, mikä on perussuomalainen vaihtoehto. Perussuomalainen vaihtoehto on, että jokainen maa vastaa omista veloistaan. Perussuomalainen vaihtoehto on puolustaa Suomen kansan itsenäisyyttä ja itsemääräämisoikeutta ja Suomen kansan oikeutta oman työnsä tulokseen. EU:n elvytyspaketti sotii tätä kaikkea vastaan. Miksi suomalainen veronmaksaja laitetaan korkeammilla veroillaan maksamaan etelän maiden matalammat verot? Miksi me tuemme Italian kaltaisia maita siinä, että ne eivät kerää kansalaisiltaan veroja yhtä paljon kuin me Suomessa, vaan ovat eläneet [Välihuutoja vasemmalta] vuosikymmenet velaksi? Miksi te, arvon sosiaalidemokraatit, ajatte tätä?

15.37 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on ensinnäkin hyvä nähdä, mikä oli se neuvottelutulos, jonka pääministeri toi mukanaan Brysselistä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Huono!] Avustusten osuus neuvoteltiin 110 miljardia alemmaksi, siitä Suomen osuus on 2 miljardia — 2 miljardia alemmaksi Suomen vastuu, tarkkarajaisuus, aluekehittämisrahat ja muut. Ja mikä on se vaihtoehto, edustaja Tavio? Halla-aho täältä jo lähti. Olisiko Suomen etu, että tämä paketti olisi kaadettu? [Sanna Antikainen: Kyllä!] Olisiko Suomen etu se, että Eurooppa ei toipuisi? Olisiko se pienen reunavaltion, joka elää viennistä, etu?

Arvoisa puhemies! Se, mitä te ette huomaa, on se, että toisin kuin aiemmissa paketeissa, tässä ei ole kyse vain euroalueesta, vaan koko EU:sta. Silloin aikaisemmin esimerkiksi Kreikka-paketin te, edustaja Tavio, hyväksyitte, sen te hyväksyitte, mutta tässä on kyse EU-alueesta. [Välihuuto] Tässä on kyse koko EU:sta.

Halla-aho kysyi, onko Suomella varaa [Puhemies koputtaa] kuulua EU:hun — sanokaa suoraan, ajatteko te EU-eroa vai ette. Tähän tarvitaan [Puhemies: Aika!] teiltä selvä vastaus.

15.38 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomelle ja eurooppalaisille arvoille, ihmisoikeuksille ja demokratialle, on aivan erinomaisen tärkeitä, että Euroopan unioni on kestäväällä pohjalla, ja se edellyttää toimivaa rahaliittoa. Nyt on niin, että jo ennen koronaa oli tiedossa, että useat jäsenmaat ja pankkisektorit eivät selviä veloistaan, varsinkaan ilman näitä keskuspankin erittäin mittavia toimia. Te menitte tähän elvytyspaketineuvotteluun aika sammutetuin lyhdyin, ja senkään jälkeen emme ole kuulleet, mikä on Suomen hallituksen näkymä sille, miten erityisesti rahaliitto palautetaan kes-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

tävälle periaatteelle. Onko teidän mielestänne edes tavoitteena se, että maat hoitavat itse omat velkansa, eli no bail-out -periaate ja sitä kautta markkinakuri ja sitä kautta toimiva valuuttaliitto? Minkä takia ette tarttuneet meidän ehdotukseen velkajärjestelymekanismin luomisesta, jota Petteri Orpo ajoi jo viime kaudella valtiovarainministerinä [Puhemies koputtaa] ollessaan?

15.40 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä EU:n elpymispakettiasia ei ole ongelmaton, ja sitä saa ja pitääkin kritisoida, aivan niin kuin tätä keskustelua täällä nyt käydään.

Haluan myöskin kyllä kysyä, mikä olisi se todellinen vaihtoehto, jos Suomi olisi nyt yksin tätä pakettia vastaan Euroopan unionissa. Nimittäin tällä paketilla halutaan turvata vientiyritystemme toimintaedellytykset, ja sen lisäksi tällä paketilla varmistetaan pitkäjänteinen ja ennustettava ratkaisu suomalaisen maatalouspolitiikkaan. Kun kokoomus neuvotteli tätä tämänhetkistä rahoituskehystä, kyllä valitettavat tulokset olivat ne, että turpiin tuli: miinus 3 prosenttia, suomalainen maatalous oli lähes puoli miljardia euroa köyhempi. Mutta pitää antaa kiitokset pääministeri Marinille siitä, että suomalaisen maatalouden eteen tehtiin työtä, ja siitä komission alkuperäisestä esityksestä, joka oli miinus 6 prosenttia suomalaiselle maataloudelle, saatiin plus 7 prosenttia [Puhemies koputtaa] suomalaiselle maataloudelle. Suomalainen maatalous [Puhemies: Aika!] ja aluepolitiikka hyötyvät tästä paketista.

15.41 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansantarussa Robin Hood varasti rikkailta ja antoi köyhille. Tosielämässä Suomen hallitus on nyt ottamassa suomalaisilta duunareilta ja antamassa rikkaille Italian mafiosoille. Toriteltoilla kansalaisemme kyselevät: Miksi maamme hallitus haluaa lähettää rahojamme Etelä-Euroopan maille? Miksi hallitus ei halua käyttää näitä osittain mafian taskuun työnnettäviä vappusasia suomalaisen hyvinvointiin?

Ennen vaaleja SDP kutsui äänestäjiä linja-autonsa kyytiin lupaamalla äänestäjille vappusasia. Nyt reilu vuosi vaaleista SDP:n linja-auto on myyty ja hankittu tilalle raskaan kaluston kuljetusauto. Tällä kalustolla hallitus on nytten kuljettamassa suomalaisten miljardeja tukipakettina Etelä-Euroopan maille. Ja mitä tekee keskusta? Edustaja Hoskosen puheista välittämättä keskusta on trukkikuskien paikalla [Puhemies koputtaa] ja lastaa niitä suomalaisten miljardeja matkalle kohti Etelä-Eurooppaa.

15.42 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yhteinen elpymisväline tarkoittaa muun ohella sitä, että ne unionin jäsenmaat, jotka ovat hoitaneet talouttaan hyvin huonosti jo ennen koronavirusta, saavat nyt muilta mailta entistä enemmän tukea. Olen huolissani, että tämä vahvistaa moraalikatoa näiden maiden johdossa. Miksi tehdä hankalia talouspäätöksiä, kun viime kädessä muut unionimaat tulevat apuun?

Samalla pitää kuitenkin muistaa, että tällainen ratkaisu on nyt syntynyt ja että Suomelle jäsenyys Euroopan unionissa ja Euroopan unionin riittävä toimintakyky ja yhtenäisyys ovat tärkeitä, myös turvallisuuden kannalta. Maailmassa, jossa USA on entistä arvaamattomampi ja jossa Venäjä käyttäytyy entistä brutaalimmin, Suomen jäsenyys unionissa on myös tärkeä turvallisuustekijä.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

15.43 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hallitus ansaitsee kiitoksen siitä, että se on myötävaikuttanut kohtuulliseen ratkaisuun. Se, olisiko tämä ratkaisu vielä saatavissa kiitettäväksi, riippuu hyvin ratkaisevasti siitä, miten se toimeenpannaan. Minusta painopisteet, tavoitteet, kriteerit, mukaan lukien ilmastosomeutus, kaikki ovat kohdallaan, mutta me tiedämme kokemuksesta, että on tärkeätä valvoa ja vaikuttaa siihen, että nämä myös todella tulevat toteutuksen pohjaksi. Silloin me pääsemme myöskin kiitettävään tulokseen.

Iso kuva on todellakin muistettava. Missä me olisimme, koko Eurooppa, jos emme olisi saaneet tällaista ratkaisua? Me olisimme taatusti turvottomammassa tilanteessa, sosiaalinen ja taloudellinen kriisi olisi syvempi. Vain toinen toistamme tukien me selviämme tästä tilanteesta ja tästä kriisistä. Vaihtoehtona riippumattomuus eli riippuminen omassa hirressä ei lämmitä ketään vaan olisi tuhon tie. [Puhemies koputtaa] Tällaiseen ei keskinäisriippuvuuden maailmassa paluuta ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministerit ovat pyytäneet osallistua keskusteluun myöskin tässä vaiheessa.

15.45 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen:** Puhemies, yritän asettaa tätä yhteyteen, suhteuttaa tätä.

Me elämme Euroopassa terveyden ja talouden kannalta toisen maailmansodan jälkeen ilmeisesti vakavinta kriisiä. Tätä aikaa voi luonnehtia vaaralliseksi. Tähän pyritään vastaamaan monella eri tekijällä: kansallisilla terveystoimilla, jonkin verran haparoivilla unionitason tämmöisillä rajaan liittyvillä päätöksillä, meillä on kirjava joukko kansallisia elvytyspäätöksiä, sitten meillä on tämä paketti ja sitten meillä on vähintään yhtä tärkeä Euroopan keskuspankin rahapolitiikka. Nämä kaikki elementit ovat osa tätä vastausta, jota tässä tarvitaan. Minusta olisi kyllä hullua väittää, että me ottaisimme tästä pois yhteisen Euroopan tasolla tehtävän koordinoitun elvyttämisen, joka jo päätöksensä itsessään loi uskoa siihen, että me maanosassamme pystymme toimimaan.

Sitten tähän suhteellistamiseen. Me otamme tänä vuonna itse 18 miljardia velkaa. Täällä arvostellaan sitä, että tämä maksaa. Siis tämä on nettona meille noin 3 miljardia euroa 30 vuoden aikana eli 100 miljoonaa euroa vuodessa. Se on ikään kuin se vakuutusmaksusatasaus, jolla osallistumme tähän yhteiseen panostukseen. Minusta tässä kannattaisi käyttää suhteellisuutta.

Minä olin Suomen neuvottelijana niiden viiden vuoden aikana, kun nykyinen perussopimus laadittiin, ja uskallan väittää, että tämä on 122 artiklan mukainen. Tämä noudattaa myös 125 artiklan no bail-out -sopimusta. Perustuslakivaliokunta varmasti tulee käymään tämän oikeudellisen puolen läpi hyvin tarkkaan tämän syksyn aikana, ja silloin kuulemme siitä, mikä on heidän vastauksensa tähän perussopimusmukaisuuteen.

15.47 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen:** Arvoisa puhemies! Tässä on kyseenalaistettu se, oliko ratkaisu EU-perussopimusten mukainen. No, komissio perusti oman esityksensä perussopimukseen, neuvoston oikeuspalvelu arvioi, että tämä on perussopimusten mukainen, valtioneuvoston kanslia teki samoin. Viime kädessä se on sitten EU-tuomioistuin, joka tämän arvioi, mutta kaikki relevantit tahot ovat toistaiseksi pitäneet ratkaisua perussopimusten mukaisena.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

On kysytty myös, onko tämä nyt pysyvä tapa. Ei ole pysyvä tapa, tämä on kertaluontoinen ja määräaikainen. Kolmen vuoden kuluttua tämä väline lakkaa olemasta. Se lakkaa olemasta, ja jos se haluttaisiin uudestaan pystyttää, niin koko tämä ruljanssi tarvittaisiin uudestaan mukaan lukien Suomen eduskunnan päätös, omien varojen ratifiointi. Jokainen voi mielessään miettiä, kuinka todennäköinen tällainen samanlainen vastaava kierros olisi. Myös oikeusperustan täytyisi silloin olla tämä 122. Joten ei, tämä ei ole pysyvä tapa.

On kysytty, onko tämä nyt tätä velkojen yhteisvastuuta. Ei ole. Nimenomaan Suomen esityksestä jokainen jäsenmaa vastaa vain omasta osastaan tästä kokonaisuudesta. Se on nyt poikkeuksellisen tarkkarajaisesti sovittu ja kirjattu Eurooppa-neuvoston päätelmiin. Veloista ei ole yhteisvastuuta; jokainen jäsenmaa, arvoisat perussuomalaiset, jatkossakin vastaa itse omista veloistaan. Te olette siis tältä osin hallituksen kanssa samoilla linjoilla.

Kysyttiin myös, menevätkö tässä rahat järjestäytyneelle rikollisuudelle. Edustaja Viro-lainen kysyi myös vähän samasta asiasta, mutta fiksummin. Kysymyksessä on se, että rahat jaetaan eurooppalaisen ohjausjakson mukaisesti komission antamien maakohtaisten suositusten perusteella, elpymissuunnitelmien perusteella. Neuvosto tulee käsittelemään jokaisen jäsenmaan elpymissuunnitelman, myös Suomen elpymissuunnitelman, tekee siitä päätöksen, ja jos käy niin, että varoja ei käytetäkään tämän yhdessä hyväksytyyn elpymissuunnitelman mukaisesti, on hätäjarru, jonka mukaan yksikin jäsenmaa voi vaatia, että rahojen maksatus tuodaan Eurooppa-neuvostoon, jossa jäsenmaat yksimielisesti voivat todeta, että maksatus keskeytetään. [Puhemies koputtaa] Eli hätäjarru on olemassa.

Lopuksi kysyttiin eduskunnan roolista — puhemies, tämä on tärkeää. Tässä ei ole pimitetty [Puhemies: Aika!] keskustelua, vaan eduskunta, suuri valiokunta, asiantuntijavalio-kunnat ovat kaikki osallistuneet siihen neuvottelumandaattiin, joka pääministeri Marinille Eurooppa-neuvoston kokoukseen annettiin. [Puhemies: Aika!] Keskustelua on käyty.

15.49 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista seurata tätä keskustelua. Onneksi me elämme oikeusvaltiossa, onneksi meillä on omat instituutiot kunnossa, onneksi tässä talossa toimii perustuslakivaliokunta, joka viime kädessä arvioi tämän perustuslainmukaisuuden. Hallitus on tässä toiminut vastuullisesti. Pääministeri ja eurooppaministeri ovat tehneet hartiavoimin työtä, ja nyt olisi paikka nähdä, että Suomen etu on se, että EU pysyy kasassa, että meidän talous kasvaa, että vienti vetää ja että suomalaiset työpaikat voidaan turvata ja kehittää uudelleen.

Sanoisin vielä tästä, kun tuli esille se, että ehkä joku haluaisi vetää välistä — näin minä tulkitsin näitä puheita: Eilen juttelin puhelimesta Euroopan syyttäjänviraston uuden pääsyyttäjän kanssa, ja voitte olla vakuuttuneita siitä, että uusi instituutio, EPPO, tulee hyvin tarkasti seuraamaan, miten EU:n varoja tästä lähtien käytetään, ja kun on aihetta, niin syytteitä tullaan nostamaan.

15.50 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! En varmasti ajanpuutteen vuoksi pysty vastaamaan niihin kaikkiin lukuisiin kysymyksiin, joita täällä on esitetty, mutta hyvin monet niistä sivusivat tematiikkaa ”onnistuiko Suomi neuvotteluissa”. Me olemme saaneet eduskunnan suurelta valiokunnalta mandaatin ja ohjeistuksen, millä tavoin meidän on neuvotteluissa ollut syytä toimia, ja näiden ohjeistusten puitteissa hallitus on toiminut.

Ensimmäisenä asiana, ja isoimpana asiana, oli se, että avustusten määrää piti saada merkittävästi alemmas. Tässä onnistuimme: neuvottelimme yhdessä muiden maiden kanssa tätä 110 miljardia euroa alemmas. Keskeinen vaatimus oli se, että meidän pitää tarkkara-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

jaisesti määritellä kunkin jäsenmaan enimmäisvastuut tästä elpymisvälineen kokonaisuudesta. Tässä onnistuimme: saimme tänne tarkkarajaisuuden hyvin vahvasti sisälle perustulakivaliokunnan ja suuren valiokunnan huomioiden mukaisesti.

Me saimme tasapainoisemman esityksen. Lainojen ja avustusten suhde on huomattavasti tasapainoisemmassa kokonaisuudessa elpymisvälineessä kuin komission alkuperäisessä ehdotuksessa. Tämän lisäksi vielä monivuotisen rahoituskehityksen osalta turvasimme Suomen saannot niin maaseudun kehittämisrahoituksen osalta kuin esimerkiksi koheesiopoliitiikan osalta, koska saimme neuvoteltua 500 miljoonan euron kansallisen kuoren. Voin selkä suorana sanoa, että me onnistuimme näissä neuvotteluissa varsin hyvin.

Mitä tulee edustaja Wallinheimon huomioon siitä, että pääministeri vain käveli autoon lentokentällä, te jätätte huomiotta, että pääministeri antoi Suomen medialle asiasta täyden ilmoituksen, vastasi kaikkiin kysymyksiin välittömästi, kun neuvottelutulos oli saavutettu. Seuraavana päivänäkin kotimaassa tämä asia käytiin hyvin avoimesti läpi. Silloinkin pidimme toisen tiedotustilaisuuden ja vastasimme kaikkiin median esittämiin kysymyksiin. Minä olen ollut valmis tulemaan suuren valiokunnan kuultavaksi jo kesällä, heinäkuussa, välittömästi tämän [Puhemies koputtaa] neuvottelutuloksen saavuttua, mutta suuri valiokunta itse arvioi, että se haluaa käsitellä tämän kirjallisessa menettelyssä. Ei ole pääministeristä [Puhemies: Aika!] ollut kiinni, ettenkö olisi valmis tätä vuoropuhelua käymään eduskunnan kanssa, ja sen vuoksi myös tänään pääministerin ilmoitus annetaan ennen omien varojen päätöksen käsittelyä, jotta pääsemme [Puhemies: Aika!] myös suuressa salissa tästä asiasta yhdessä keskustelemaan.

15.53 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitetyn kaltaisen elpymispaketin tarpeellisuudesta voidaan olla eri mieltä, mutta perussuomalaiset odottavat sitä, että tästä asiasta puhutaan rehellisesti ja avoimesti. Olisin kysynyt valtiovarainministeriltä sitä, pitääkö paikkansa, että saksalaisilla ja ranskalaisilla pankeilla on yli 500 miljardin saatavat italialaisilta pankeilta ja italialaisilla pankeilla olisi maksuvastuita tänä syksynä jopa 300 miljardin euron edestä? Tässähän nytten toki voidaan äkkiä päätellä siten, että kun Italia saa 82 miljardia euroa vastikkeetonta rahaa ja sen lisäksi saa vielä 127 miljardia lainaa, niin se selviytyy näistä velanmaksuista, eikä tule sitä painetta, että Italia voisi uhata eroavansa eurosta, mikä voisi johtaa jopa EU-eroon.

Tavallinen kansalainen ei voi ymmärtää sitä, miten joku maa, joka omistaa 120 miljardin euron kultavarannot, voi saada 82 miljardia euroa vastikkeetonta rahaa. Suomalaista työpaikkaa tällä ei pelasteta, suomalaista vientiä tai maataloutta ei tällä tueta, vaan tällä tuetaan rehellisesti Italiaa. [Puhemies koputtaa] Arvoisa valtiovarainministeri, olisin kysynyt tätä: [Puhemies: Aika!] millaiset saatavat Ranskan ja Saksan pankeilla on Italialta?

15.54 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Italia aikanaan esittää tämän elpymissuunnitelman, silloin näemme, ohjaavatko he rahat pankeille. Se vastaus saadaan silloin. Arvelen, että eivät tee tällaista esitystä.

Tästä paketista eri maat saavat erilaisia summia. Toiset saavat selvästi enemmän, toiset ovat nettomaksajia. Se pitää avoimesti todeta. Se johtuu siitä, mikä on reaalitytalon tilanne. Toisaalla Euroopassa talouden romahdus on ollut todella vaarallinen, ja tässä meidän ei pidä katsoa yksittäisiä maita Suomen kannalta, kuinka paljon me käymme kauppaa minkäkin maan kanssa, vaan sitä, millä tavalla saamme koko tämän meille tärkeän markkinaalueen, talousalueen elpymään. Siitä on kyse. Italian talous on tavattoman tärkeä Saksalle,

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Saksan talous on tavattoman tärkeä meille. Me olemme keskinäisriippuvaisessa suhteessa, ja tämä on yhteinen talousalue.

15.55 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä vuosikymmenellä vahvaa Eurooppaa tarvitaan — se on aivan päivänselvä asia — enemmän kuin koskaan. Kiinan ja USA:n puristuksissa Euroopan pitää olla menestyvä talousalue ja yhtenäinen erityisesti turvallisuuspolitiikassa. Mutta millä tahansa reseptillä se ei onnistu, periaatteiden täytyy olla kunnossa. Sen takia on myös vähän outoa tämä keskustelu, että keskitytään tähän taskulaskinharjoituspuoleen, vaikka kyse on viime kädessä siitä, minkä periaatteiden varassa koko vuosikymmenen kehittyä.

Nyt tässä kriisin aikana siis velkaantumiseen liittyvät säännöt menevät uusiksi, markkinatalouden peruslogiikka, kilpailumekanismit ja samoin myös jäsenmaiden oma vastuu omista talousasioistaan. Ja nyt on kyse siitä, että kun valtakoalitiot muuttuvat Ison-Britannian lähdön myötä ja tukea Suomen aiemmalle linjalle ei enää ole, niin ryhtyykö Suomen hallitus nyt kasaamaan koalitiota, joka puolustaa näitä vanhoja taloudenpidon periaatteita, [Puhemies koputtaa] joilla aiemmin on menestytty? Ottaako pääministeri aloitteen [Puhemies: Aika!] ja ryhtyy puolustamaan vanhoja periaatteita?

15.56 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin kysymys siitä, että nyt emme ole tukemassa mitään yksittäistä maata vaan kaikki EU-maat ovat tässä paketissa mukana, kaikki EU-maat ovat tietysti mukana myös monivuotisessa rahoituskehityksessä. Kun keskustelua kuuntelee, niin kuulostaa vähän siltä keskustelulta, joka käytiin aikanaan Kreikan kolmannen tukipaketin yhteydessä, jota perussuomalaiset olivat hyväksymässä.

Kun ajatellaan, mitä hyötyä tästä paketista on, niin meidän täytyy ajatella erityisesti meidän omaa vientiteollisuuttamme: miten turvaamme oman vientiteollisuutemme kilpailukyvyyn. Se on osaamista, se on tutkimusta ja kehitystä, se on vakaa ympäristö ja kehittyvä markkina. Jos nyt päästäisimme tämän paketin kaatumaan, se todennäköisesti tarkoittaisi sitä, että Suomi joutuisi harkitsemaan myös EU-eroa. Siihenkö perussuomalaiset haluavat ja ovat valmiita? Miten turvaamme vakaan markkinan meidän vientiyrityksillemme, jos kaadamme [Puhemies koputtaa] tämän paketin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt myönnän vielä kolme puheenvuoroa tähän keskusteluun, ja sen jälkeen vaihdetaan sitten kokoonpanoja, tyhjennetään V-puheenvuorolista. Ja ensimmäisenä edustaja Savola. [Eduskunnasta: Taas!] — Äsken luvattiin mutta ei saanut puheenvuoroa. [Eduskunnasta: Sai!] — Pahoittelen.

15.58 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pyytämättä ja yllätyksenä, niin kuin joskus aikaisemminkin tässä...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Minulla oli väärä merkintä.

...salissa on tapahtunut asioita.

Mutta haluan vain sanoa sen, että vientiyritysten hyöty tästä tukipaketista on aivan keskeinen. Sen takia sitä kannattaa täällä salissa puolustaa. Tämä ei ole ongelmaton, aivan kuten edellisessä puheenvuorossa totesin, ja tästä pitääkin keskustella kriittisesti tässä salis-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

sa. Mutta kyllä se totuus on vain se, että jos me yksin tätä vastustamme, niin valitettavasti se on EU-eron tie, ja en tiedä, olisiko se pitkällä tähtäimellä Suomen etu. Ei varmasti olisi. Kun kysytään tätä elinkeinoelämältä, kun kysytään tätä maataloustuottajilta, kyllä ainakin heidän arvionsa tästä on se, että tämä kannattaa nyt hyväksyä, vaikka sitten pitkin hampain, mutta hyväksyä kannattaa. Ja sen vuoksi kaipaisin myös sitä suhteellisuudentajua tähän keskusteluun: paljonko tämä vuosittain meille maksaa, 100 miljoonaa euroa vuodessa, [Puhemies koputtaa] mutta mitkä ne hyödyt ovat siinä, että saadaan elvytettyä?

15.59 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sehän on ihan oikea fakta, että me annamme lahjarahaa etelän rikkaille maille, se on fakta. Suomen aiemat hallitukset ovat linjanneet maamme EU-politiikan kannaksi, että jokainen jäsenmaa vastaa itse omasta budjetistaan ja veloistaan. EU:n perussopimukset kieltävät yhteisvastuun. Ehkä olisimme enemmänkin voineet vedota niihin.

Nythän on käymässä niin, että Suomi maksaa, Suomi antaa 6,6 miljardia, Suomi saa takaisin ehkä sen 3,2 miljardia, eli käytännössä käy niin, että suomalaisen euro on 50 senttiä — suomalaisen euro on 50 senttiä. Sinne jää 3,4 miljardia, mistä emme tiedä, minne se menee, onko siellä vaikka mafia vastassa, ei kukaan tiedä. Meidän on pakko laittaa Suomen etu etusijalle.

Tämä olisi pitänyt torpata [Puhemies koputtaa] ihan jo alkuunsa, [Puhemies: Aika!] ehdottomasti pitäisi torpata.

16.00 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tasavallan presidentti Niinistö totesi: ”Meille EU:n vankkumattomille kannattajille on tärkeää, että luottamus Euroopan unioniin sanansa mittaisena säilyy.” Näin me ajatteleme. Hän myös siteerasi Helsingin Sanomien pääkirjoitusta: ”Avoim keskustelu EU:n suunnasta olisi toteutunut, jos paketin vaatimia muutoksia olisi tehty perussopimuksen muutosten kautta.” Pääkirjoituksessa myös todettiin, että ne tehtiin nyt tulkinnan kautta. Presidentti Niinistö totesi myös: ”Euroalueen vakaus- ja kasvusopimuksen piti asettaa rajat velkaantumiselle ja budjettivajeille. No bail-out -periaatteen piti olla yksiselitteinen.” Ja hän totesi, että nyt jälleen tosiasiallisesti tilanne tehtiin tulkinnan kautta. ”Ainutkertaisten tulkintojen jälkeen, kerta toisensa jälkeen”, totesi viisas presidenttimme.

Nyt on valitettavaa, että oikeusvaltioperiaate, jota tässä salissa on paljon esillä pidetty, on tosiasiallisesti [Puhemies: Aika!] pakettiin kirjoitettu varsin avoimesti. Kysyisin pääministeri Marinilta: miksi ette vaatineet sitä [Puhemies: Aika!] yksiselitteisen tiukasti tähän kokonaisuuteen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt tehdään sillä tavalla, että rauhassa vaihdetaan miehistöä tässä salissa välttäen terveysriskejä. Nyt tyhjennetään lista.

Ja nyt sitten jatketaan istuntoa sillä tavalla, että ne, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, olkaa hyvä ja painakaa V-painiketta, ja hetken päästä saan listan tänne.

Jatketaan siitä, mistä aloitettiin.

16.03 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin pidän sitä tärkeänä, että maaseudun kehittämisrahoja on saatu, mutta täytyy kyllä keskustalaisille veljille todeta, että luulin ennen tätä keskustelua, että kaikki Suomessa tästä asiasta käydyt puheenvuorot ovat kyllä valtiovarainministeri Matti Vanhasen ja europarlamentaarik-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

ko Mauri Pekkarisen väliltä, mutta en ole enää ihan varma, kun kuulin Hoskosen puheenvuoron.

Vakavampi kysymys, jonka haluan esittää pääministerille vielä kerran, on se, että tämä velkajärjestelymekanismi on äärimmäisen tärkeä asia. Jos me ajattelemme vaikka, otan esimerkiksi vaikka Ruotsin: Ruotsi on kärsinyt tästä koronasta varsin paljon, ehkä osittain sen takia, että se on itse tehnyt virheitä, mutta se ei olisi tarvinnut tällaista elpymisrahastoa, koska sen talous oli niin hyvässä kunnossa, että se olisi voinut itsekin elvyttää. Jos kaikki muut maat olisivat myös hoitaneet talouttaan näin hyvin tai hoitaisivat jatkossa, niin tämä voisi oikeasti jäädä ainutkertaiseksi, joten eikö meidän päätehtävämme ole se, että me viemme asioita siihen suuntaan, [Puhemies koputtaa] että me pakotamme kaikki hoitamaan talouttaan kunnolla?

16.05 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos minä olen tuhlannut rahaa vuosikaudet, velkaantunut, käyttänyt sitä täysin holtittomasti, ja sitten minä tarvitsen lainan pääministeri Marinilta, pyydän sata euroa lainaksi, teillä ei ole sitä, lainaatte sen ministeri Tuppuraiselta, ja minä maksan teille 50 euroa takaisin lahjakorttina, jolloin minä määrittelen, mihin te saatte sen käyttäen, mutta te maksatte sen Tuppuraiselle, koko sata euroa, niin millä tavalla tämä on teidän mielestänne hyvä diili, johon nyt itse asiassa perustuu kyllä tämä EU:n elpymisrahastokin? [Paavo Arhinmäki: Kyllähän ihmisen talous ja EU:n talous on ihan sama asia!] Ja tähän liittyen: Jos te pidätte tätä hyvänä diilinä, niin kuinka me voimme ensinnäkin luottaa siihen, että tämä on ainutkertainen väline, jota käytetään? Ja toiseksi tämä samainen Saksan valtiovarainministeri Scholz [Puhemies koputtaa] on ajanut myös määränemistöpäätöksiä EU:hun jatkossa tänne talouspuolelle, [Puhemies: Aika!] joten tältä osin tilanne on kyllä hälyttävä.

16.06 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 750 miljardia euroa on erittäin paljon rahaa, mutta jos vähän asetamme sitä puitteisiinsa, niin EU-valtioiden bruttokansantuote on 16 000 miljardia euroa eli 16 biljoonaa euroa. USA:n vastaava luku on 17 biljoonaa ja Kiinan 13,5 biljoonaa euroa. USA käyttää 3 biljoonaa dollaria eli 2,5 biljoonaa euroa elvyttämiseensä. Me puhumme nyt 750 miljardista eurosta. Se on erittäin merkittävä, mutta se pitää vielä suhteuttaa itse asiassa EU:n kolmen vuoden bruttokansantuoteeseen, jolloin se on 1,5 prosenttia siitä. Se on tärkeä vipuvarsi, mutta helposti se saa tässä keskustelussa aivan suhteettomia piirteitä etenkin tuolta salin oikealta laidalta.

16.07 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laman lapsena ja vuoden 2008 taluskriisin keskellä varttuneena seuraan kauhulla, kuinka kevyesti osa ihmisistä suhtautuu EU:n laajuisen taluskriisin riskiin. Nimittäin tällaisten kriisien vaikutukset osuvat rajusti, monesti globaalisti, jopa mantereiden rajat ylittävästi, ja pahimmin nimenomaan nuoriin. Ne aiheuttavat työttömyyttä, vaikeuksia yrityksille ja varsinkin vientiyrityksille, ja siksi näihin kriiseihin on suhtauduttava vakavasti. Niitä on ennaltaehkäistävä niin tehokkaasti kuin vain pystymme. Me tiedämme, että pelkästään yhden maan toimilla ei globaalin taluskriisin mahdollisuutta ennaltaehkäistä. Siihen vaaditaan EU-tason koordinaatiota.

Kuten valtiovarainministeri hyvin nosti esiin, jo pelkästään tieto tästä paketista auttoi vähentämään globaalin finanssikriisin ja varsinkin EU:n taluskriisin mahdollisuutta. Se on silloin suomalaisten nuorten, suomalaisten yritysten, suomalaisten työttömyyttä pelkää-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

vien etu. [Puhemies: Aika!] Kun tiedetään, että puutalonaapurustoa uhkaa tulipalo, kannattaa ryhtyä sammutustöihin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean varmuuden vuoksi, että omalta paikalta pyydetään puheenvuorot ja omalta paikalta pidetään puheenvuorot.

16.09 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elpymisrahastossa on keskeisesti kyse eurovaluutan ja pankkien tukemisesta. Euroalueella on kahden kastin valtioita. Kun euroaluetta perustettiin, se merkitsi käytännössä devalvaatiota Saksalle ja paransi sen kilpailukykyä jättiharppauksen suhteessa Etelä-Eurooppaan, jossa euro vastaavasti heikensi kilpailukykyä. Tässä on Etelä-Euroopan kasvaneen yksityisen ja julkisen velan ja pankkisektorin kriisin juurisyy. Syy ei ole, kuten perussuomalaiset ja kokoomus usein ainakin vihjaavat, eteläisessä kansanluonteessa tai leväperäisessä taloudenhoidossa. Kyse on kapitalismista, eriarvoistavista talouden rakenteista.

Nyt näitä rakenteita ei muuteta vaan vahvistetaan. Elpymisrahasto tarkoittaa, että etelässä ehkä elvytään, mutta Saksan hyväksi. Suomi ei tästä hyödy. [Puhemies: Aika!] Me makamme suoraan 6,6 miljardia ja saamme takaisin alle puolet tästä, [Puhemies: Aika!] mutta vastuut ovat yhteensä 13 miljardia ja ne voivat olla vieläkin enemmän. Ne ovat kaikkea muuta kuin tarkkarajaisia.

16.10 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ensin tosiasia: Suomi tuki sopua, sillä maamme talous on vahvasti kytköksissä Euroopan talouden elpymiseen. Olemme keskellä vakavaa kriisiä, ja järeät toimet ovat tarpeen. Emme ole siis erillinen saareke, jossa maailman myllerrykset eivät meihin vaikuttaisi. Jos Eurooppa kyykkää, kyykkää myös Suomi.

Pidän erityisesti neuvottelutulosta monivuotisesta rahoituskehiksestä onnistuneena. Suomen suhteellinen nettomaksuasema paranee, maataloussaanto kasvaa, ja saamme koheesiotukia pohjoisen harvaan asutuille alueille.

Elvytysväline taas on kertaluontoinen, väliaikainen ja kohdennettu hätäapuväline. Se on rajattu yksinomaan kriisi- ja elvytystoimiin.

Puhemies! Vaikka elvytysvälineessä on olemassa myös kansallista kipua — täydellinen se ei tietenkään ole — [Puhemies koputtaa] niin Euroopan talouden elpyminen [Puhemies: Aika!] on Suomen etu.

16.11 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n elpymispaketti on, niin kuin tiedämme kaikki, EU-maiden kompromissi. Niiden, jotka haluavat, että Suomi ei ole osa EU:ta ja sen yhteisiä ratkaisuja kriisiin, olisi syytä tuoda esiin selkeät vaihtoehdot, siis myös laskelmia, miten se vaikuttaa taloudellisesti. Niitä en ole kuullut tänään.

Yleensä luullaan, että asiat ovat ennallaan, jos päätöstä ei tehdä. Näin ei tietenkään ole. Suljetut rajat ovat tuhoisia taloudelle. Se on ainakin selvinnyt koronakriisin aikana.

Värderade talman! Jag är mycket nöjd när det gäller rambudgeten, men också när det gäller krispaketet. Vi har alla möjligheter för landsbygden och så vidare. Nu tycker jag vi ska börja se lite optimism och se framåt och börja fundera hur vi på bästa sätt kan använda de resurser som vi får via det här paketet. — Tack.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.12 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleensä kun politiikassa neuvotellaan, niin tuloksena on kompromisseja, ja se on tämän lajin hienous mutta se on myös se kamala juttu. Mielestäni tämä kompromissi, jonka hallitus saavutti, on kuitenkin ehdottomasti hyväksyttävissä, ja siitä täytyy hallitusta kiittää.

Oppositio puolueet eivät esitä realistisia vaihtoehtoja. Kuten on tullut esille, tämän linjan, mitä perussuomalaiset ajavat, lopputulos olisi lopulta EU-ero. Itse en näe, että se olisi maamme vakauden kannalta hyvä asia. Se irrottaisi meidät eurooppalaisesta arvoyhteisöstä ja ajaisi meidät itäisen arvoyhteisön eli Venäjän kainaloon.

Meillä tuolla maalla on sellainen sanonta, että itselleen sika kiusaa tekee, jos se kaukalonsa kaataa. Valittaen kyllä katson tätä keskustelua: niitä kaukalon potkijoita on tässäkin salissa nyt valitettavan monta. [Leena Meri: Puhutteko edustaja Hoskosesta? — Naurua]

16.14 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täältä eduskunnan salin puolelta vakava pyyntö hallitukselle: Täällä on tänään käyty jo kovaa huutokauppaa siitä, mihin tämä 3 miljardia käytetään. Aamulla olin Kuntaliiton paneelissa. Siellä ministerit kertoivat lukuisia hyviä kohteita, mihin tätä 3:a miljardia käytetään. Minusta tämä on asia, josta pitäisi eduskunnalla olla hyvä tieto. Meidän pitäisi tietää kriteereistä, meidän pitäisi päästä osallistumaan keskusteluun tämän 3 miljardin jakamisesta, sikäli kun tämä paketti hyväksytään. Ja on aivan ensiarvoisen tärkeää, että sitä rahaa käytetään kestävä kasvun aikaansaamiseen, työpaikkojen luomiseen, koronasta toipumiseen — ei kaikkeen mahdolliseen hyvään tai hallituspuolueiden aikaisemmin tekemien lupauksen lunastamiseen. Pääministeri, minusta tämä on aivan välttämätöntä, että eduskunta saa paremman tiedon siitä, millä kriteereillä, koska ja miten näitä rahoja mahdollisesti jaetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt on varmaan perusteltua, että ministerit vastaavat, he jotka joutuvat kohta lähtemään, muutamat, ainakin ministeri Vanhanen ja ministeri Marin.

16.15 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kansallisen paketin valmistelussa otetaan huomioon unionin maakohtaiset suositukset, ne meillä ovat olemassa. Hallitus pyrkii ensi viikon budjettiriihessä määrittämään omalta kannaltaan painopisteet. Niistä tullaan antamaan selonteko eduskunnalle tämän syksyn aikana, ja eduskunta saa lopullisesti paketin päätettäväkseen talvella lisäbudjetin muodossa.

16.15 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rantanen käytti tällaista kotitalousvertausta käsitelläkseen tätä pakettia, ja kenties se on hyvä tapa tätä asiaa tehdä ymmärrettäväksi, koska kyse on isosta kokonaisuudesta, vaikka toki monesti kansantalouden ja kotitalouden tai Euroopan talouden ja kotitalouden vertaaminen toisiinsa on monessakin suhteessa erittäin ontuvaa. Mutta voin vastata kuitenkin tähän: [Paavo Arhinmäen välihuuto] Jos olisi niin, että minun kotitalouteni ja meidän perheemme kotitalous olisi täysin riippuvainen ministeri Tuppuraisen kotitalouden selviämisestä, niin kyllä, tämä kannattaa, koska samalla suojaisin omaa työpaikkaani ja oman kotitalouteni selviämistä tästä kriisistä. Siitä tässä on kokonaisuudessaan kyse, eurooppalaisen yhteisen ratkaisun hakemisesta poikkeukselliseen syvään ja vaikeaan kriisiin, jonka keskellä me valitettavasti olemme. Kukaan ei ole tätä tilannetta halunnut, mutta siinä me

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

olemme, [Puhemies koputtaa] ja me tarvitsemme yhteisiä ratkaisuja tämän tilanteen korjaamiseksi ja tästä selviämiseksi.

Kokoomuslaisten [Puhemies koputtaa] edustajien kysymyksiin liittyen velkajärjestelyyn haluan vielä vastata. Tämän kokonaisuuden, rahoituskehyksen ja elpymisvälineen, osalta velkajärjestely ei ole [Puhemies koputtaa] ollut keskustelussa, mutta muuten kyllä myös tätä keskustelua on mielestäni syytä käydä.

16.17 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toiselta salin laidalta on esitetty näkemyksiä, että perustuslakivaliokunnan kannanotoilla olisi pyyhitty pöytää tässä keskustelussa, ja tähän ei pidä paikkaansa. Eli perustuslakivaliokunnan kanta oli hyvin kriittinen, jotta pääministeri Marin saisi riittävän tukevan selkänöjan neuvotellessaan Suomelle parhaan mahdollisen tuloksen, ja uskon, että tämä sparrasi toivottavasti tässä asiassa.

Otan kaksi keskeistä asiaa, mitä tässä tuli huomioituksi: Edellytimme, että on välttämättömäntä pyrkiä rajoittamaan unionin lainanottoa avustumuotoisiin tukiin, ja näin tapahtui. Nyt avustusten määrä on siitä 500 miljardista eurosta laskenut 390 miljardiin euroon. Sitten edellytimme, että on olennaista rajata valtion vastuuta lainanotosta, ja tämäkin tapahtui, ja tämä on hyvä asia. Kaikin puolin nämä neuvottelut menivät oikeaan suuntaan, mutta tämä työ on kesken, ja perustuslakivaliokunta luonnollisesti, sitten kun tämä omia varoja koskeva päätös tulee joulun alla hallituksen esityksen muodossa meidän käsiteltäväksemme, jatkaa tätä perustuslaillista arviointia.

16.18 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on tosiaan nettomaksaja EU:ssa, mutta tässä kyse ei ole pelkästään nollasummapelistä. Vientivetoisena maana me hyödyimme Euroopan elinvoimasta, ja kun Eurooppa hyötyy, Suomi hyötyy. Hyötymme ei ole pelkästään tämä 3 miljardia, vaan se on se, että Euroopan talousalue elpyy ja jokaisen jäsenmaan selviäminen heijastuu suoraan myös Suomen talouteen.

Olen odottanut mielenkiinnolla opposition vaihtoehtoa. Ainut konkreettinen politiikka-toimi, joka täällä ryhmäpuheenvuoroissa esitettiin, oli veronalennukset kotitalouksille. Ei kai todella kukaan tässä salissa usko, että kotitalouksien veronalennukset voivat korvata sen menetetyn viennin, mitä Euroopan talousromahdus meille tarkoittaisi? Euroopan yhteisen talousalueen elpymisen on ainoa vaihtoehto pelastaa Suomen talous, ja tämä elvytyspaketti on paras olemassa olevista vaihtoehdoista. [Puhemies koputtaa] Vaikka se ei täydellinen olisikaan, se on EU:n etu ja se on Suomen etu hyvin vahvasti.

16.20 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kysely myös vaihtoehtojen perään, ja lähtisin siitä, että yksi vaihtoehto on se, että edellytettäisiin, että EU noudattaa omia sääntöjään. Minusta olisi ollut todella ryhdikästä, että pääministeri olisi kertonut, että meillä ei oikeusperusta riitä, että me emme ole koskaan lähteneet siitä, että otamme yhteistä velkaa. Kuuntelin huolella tuota perustuslakivaliokunnan puheenjohtajan kannanottoa ja olin joissakin näissä kuulemisissa mukana silloin varajäsenenä ja en ihan noin positiivisesti lue perustuslakivaliokunnan kannanottoa. Esimerkiksi professori Leino-Sandberg oli erittäin huolestunut tästä velkamäärästä, ja perustuslakivaliokunta kritisoi nimenomaan tätä avustusten määrää. Siellä ei mitään summaa ole missään kohdissa todettu. On jopa pohdittu sitä, tulisiko tämä joka tapauksessa täällä säätää kahden kolmasosan enemmistöllä. Tämä on sellainen asia, että on hyvin vakavaa, että Suomi ei tästä nostonut

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

meteliä. Minusta se olisi aivan luonnollista, [Puhemies koputtaa] jos me kerran puhumme oikeusvaltiosta.

16.21 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä nettomaksuasemasta on puhuttu paljon, ja täytyy muistuttaa, että tässähän Suomen nettomaksuasema pienenee, ja tässä myöskin olemme edelleen EU:n pienimpiä nettomaksajia. Ja jos Italia on mainittu moneen kertaan, niin Italia on huomattavasti Suomea suurempi maksaja ja on ollut sitä jo viimeiset 20 vuotta. Täällä on myöskin kysely sen perään, että kun nyt tuetaan heikosti asioitaan hoitaneita maita, mutta tässä olemme kaikki mukana, ja täällä on myös kysytty perussuomalaisilta, miksi te olette olleet mukana tukemassa Kreikka kolmosta, joka nimenomaan annettiin suoraan sellaiselle maalle, joka oli huonosti hoitanut asiansa. Siihen ei ole tullut vastausta. Ei täällä ole myöskään tullut vastausta siihen, mitä te ajattelette EU-erosta. Viime viikolla tuossa pihalla oli fixit-mielenosoitus, EU-eroa vaativa mielenosoitus, jossa monet teidän edustajistanne olivat peukut pystyssä näyttämässä, että juuri näin, ja nyt monet teistä ovat allekirjoittaneet aloitteen EU-kansanäänestyksestä. [Puhemies koputtaa] Mitä te kiemurtelette? Mikä teidän linjanne on?

16.22 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasia on, että suomalaiset eivät ole sitoutuneet tällaiseen velka- ja tulonsiirtounioniin ja finanssiliittoon, vaikka sitä täällä miten selitellään ja väitetään elvytyspakettia kertaluontoiseksi. [Paavo Arhinmäki: Eli esitätte eroa!]

Kaikista oleellisinta on, että tämäkään valtava paketti ei korjaa niitä ongelmia, joita sen väitetään korjaavan. Se vain rauhoittaa vähän, se rauhoittaa markkinoita, se rauhoittaa niitä, jotka pelkäävät Italian EU-kriittistä rintamaa, ja se on nimenomaan tukipaketti euron koossa pitämiseksi ja Italian tyytyväisenä pitämiseksi.

Euron tunnetut ongelmat, itsenäisen rahapolitiikan puute, ylivelkaantuminen, hidas kasvu, kotimaisten kustannusten karkaaminen ovat suistaneet meidät sille tielle, jossa muun muassa meidän oma taloutemme toipuu koronaviruksesta euroalueen hitaimmin. Pitkällä tähtäimellä me tulemme luovuttamaan oman hyvinvointiyhteiskuntamme pois. Tyhjästä luotava raha ja automaatiolla toimiva keskuspankkirahoitus — tämä talousjärjestelmä tulee jossain vaiheessa kaatumaan. [Puhemies koputtaa] Se on aivan selvää. Tätä mieltä ovat hyvin monet ekonomistit.

Haluaisin tietää pääministeri Marinilta: [Puhemies: Aika!] sitten kun tämä järjestelmä törmää seinään, niin kannatteko te siitä vastuuta [Puhemies: Aika!] riippumatta siitä, missä sijaitsette, vaikkapa Brysselissä? [Iiris Suomela: Pitäisikö palata kultakantaan, vai?]

16.23 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EKP:n operaatiot ovat olleet aivan välttämättömiä. On vaikea edes kuvitella sitä maksuhäiriöiden ja konkursien määrää, joka olisi tullut ilman niitä.

Arvoisa puhemies! Tähän vaihtoehtoon: On varmasti niin, että näin laajasta paketista, niin kuin tänään on kuultu, löytyy kritiikkiä eri nurkista. Mutta kertokaa, perussuomalaiset, mikä on se vaihtoehto. Ja teidän puheenjohtajanne Halla-aho itse asiassa esitti tämän kysymyksen. Puheenvuorossaan hän sanoi, että on niitä, jotka ovat sitä mieltä, että Suomi ei voi kaataa elpymisvälinettä, koska sillä on kauaskatseisia poliittisia seurauksia. No, olisi sillä valtavat taloudelliset seuraukset, työttömyyttä, konkursseja myös Suomessa. Mutta sitten hän totesi, että asiaa voi lähestyä myös toisesta kulmasta. Hän kysyi, onko Suomella

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

varaa kuulua tämmöiseen unioniin. Hän esitti tämän kysymyksen. Olisi reilua, että te nyt vastaisitte tähän kysymykseen. Onko teidän mielestänne Suomen paikka EU:n sisällä vai ulkona, koska kun tämä ei ole euroalueen paketti, [Puhemies koputtaa] jota tekin olitte Kreikan osalta tukemassa, vaan koko EU:n, niin vaihtoehto tälle on olla ulkona EU:sta. [Puhemies: Aika!] Ajatteko te EU-eroa vai ette? Vastatkaa rehellisesti.

16.25 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessa siellä vasemmassa reunassa ihan aikuisten oikeasti kiilusilmäisesti uskotaan siihen, että EU on se ratkaisu. Sokeasti uskotaan myöskin tähän tukipakettiin ja siihen, että tämä jää tähän, tämä on viimeinen keino, viimeinen tukipaketti. Minä en voi tätä mitenkään ymmärtää.

Kun Iso-Britannia päätti kansan tahdosta lähteä Euroopan unionista, aukesi näköjään myös mahdollisuus syventää EU:n integraatiota. On ihan selvää, että Iso-Britannia ei olisi hyväksynyt EU:n yhteistä velkaa ja tukipakettia. Ilman brexitiä tätä keskustelua ei edes käytäisi.

Suomi saa olla mukana talkoissa ja maksaa. Mitään me emme tästä hyödy, emme taloudellisesti emmekä poliittisesti. Me häviämme, maksamme ja velkaannumme, vaikka edustajat vasemmalta toteavat, että nyt on oikeusvaltiokriteeriä ja rahaa tulee. — Kiitos.

16.26 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, perussuomalaiset, teiltä on nyt aika monta kertaa tänäänkin kysytty, että ajatteko te EU-eroa. Onko meillä olemassa vain edustaja Turtiaisen lakialoite, vai onko se itse asiassa Turtiaisen—Halla-ahon EU-erolinja vai ei. Teidän täytyy siihen antaa vastaus. Nytkin kuultiin lähinnä viittauksia brexitiin ilmeisesti kannustavassa hengessä.

Miettikää tilannetta: 700 kilometriä täältä Eduskuntatalolta Venäjä avoimesti varustaa erityismiliisiä puuttuakseen naapurinsa asioihin. [Jani Mäkelä: Mitä EU tekisi sille?] Olimme aika erilaisessa tilanteessa, jos Suomi ei olisi EU:n jäsen, aika erilaisessa tilanteessa. Ja hyvät ystävät, me tiedämme, minkälaista on olla yksin siellä Euroopan laidalla. Sitä kokeiltiin vuosikymmeniä.

Hallitukselle myös yksi kysymys: Täällä on velkasaneerauksesta kysytty moneen kertaan, että miksi se jätettiin tekemättä.

Toinen kysymys valtiovarainministerille, joka on läsnä: Miten nyt varmistetaan, että kokonaisveroaste Suomessa ei kasva, kun EU:lle aletaan rakentaa omia tulonlähteitä, omia esimerkiksi muoviveron tapaisia lähteitä? [Puhemies: Aika!] Mitä te teette, että meillä ei kokonaisveroaste kasva? Meidän täytyy Suomessa laskea veroja, jotta kompensoidaan.

16.27 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman ihmettelen tuota kokoomuksen turvallisuuspuhetta. Mitä te kuvittelette, että EU tekee Venäjälle sotilaallisessa mielessä? Minkä ne sille mahtavat tosipaikan tullen? Eivät yhtään mitään.

Perussuomalaisten vaihtoehto tälle paketille oli varsin yksinkertainen. Me esitimme, että tämä paketti hylätään ja rahoituskehys neuvotellaan korkeintaan entisen suuruisena, mieluummin pienempänä kuin ennen. Tämä oli meidän vaihtoehtomme, kun sitä on monta kertaa kysytty.

Nyt hallituspuolueista pelotellaan, mitä olisi seurannut, jos Suomi ei olisi tätä pakettia hyväksynyt. No, kertokaa te, mitä teidän mielestänne siitä olisi seurannut. Mikä on se, millä te pelottelette? Te uhkailette nyt täällä EU-erolla. Onko hallitusta ja Suomea uhattu, että

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

meidät heitetään EU:sta, ellemme me tätä pakettia hyväksy? Tuliko täällä nyt esille tällainen salaisuus?

Hallitukselta kysytään tässä rehellisyyttä, ja yksi hallituspuolueen edustaja täällä sentään olikin rehellinen, kun sanoi puheenvuorossaan, että tämä on taas yksi ainutkertainen elvytyspaketti.

16.28 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkäselle: Jos muovimaksu toteutuu, sillä maksetaan osittain sitä lainaa, jonka unioni nyt ottaa, ja vastaavasti tietysti lähtökohta pitää olla se, että Suomen jäsenmaksu pienenee vastaavalla osalla eli meidän veroasteemme ei siitä nouse. [Ben Zyskovicz: Tästä pidätte huolta!] Meidän ei tietystikään pidä päästää unionille sellaista omien varojen järjestelmää, joka kokonaisveroastetta nostaa.

Me äsken kuulimme perussuomalaisen vaihtoehdon EU:lle. Se olisi hieman nykyistä pienempi rahoituskehys. Suunnilleen nykyisellä rahoituskehyksellä, tiedättekö, paljonko seuraavan 30 vuoden aikana — kun tästä 30 vuodesta puhutaan — Suomen jäsenmaksut unionille ovat? Ne ovat laskennallisesti noin 84 miljardia euroa. Ehkä jos siitä pikkuisen ottaa pois, muutaman miljardin, niin sekö on se teidän vaihtoehtonne? [Naurua]

16.29 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! 750 miljardia on iso raha, mutta kuten edustaja Lindén totesi, suhteutettuna Euroopan bkt:hen voi kysyä, onko se riittävää elvytystä. Yhdysvallat ja Japani elvyttävät paljon suuremmilla summilla kuin Eurooppa. Ehkä joudumme vielä palaamaan tähänkin, sillä tämä 750 miljardia ei tarkoita sitä, että se olisi pois siitä, mitä jäsenvaltiot tekevät. Suurin osa jäsenvaltioista Suomi mukaan lukien on siinä tilanteessa, että meillä ei ole sellaista kanttia, ei ole niitä resursseja, ei ole sellaista velanottokykyä, että me voisimme tällaista rahoittaa. Nyt tätä käytetään EU:n puolesta niin, että luodaan uusia työpaikkoja, investoidaan ja nimenomaan kestävästä kehitystä palveleviin tarkoituksiin, elikkä tässä on suuri mahdollisuus onnistua ja luoda Eurooppaan sellaista pysyvää työllisyyttä ja hyvinvointia, joka meiltä muuten jäisi paitsi. Tämä on kaikkien meidän hyöty, myöskin meidän täällä Suomessa. [Ben Zyskovicz: Toivottavasti olette oikeassa!]

16.30 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Euroopan unioni on Suomelle elintärkeä turvallisuus- ja talousyhteisö. EU on myös globaalisti erittäin tärkeässä roolissa globaalien ongelmien ratkaisijana, ja tästä näkökulmasta täytyy tätäkin pakettia arvioida, ja tästä näkökulmasta tämä paketti on varsin hyvä kompromissi, kuten edustaja Kärnä aikaisemmin sanoi. [Puhuja yskii] — Pahoittelut. [Naurua]

Kuten edustaja Tuomioja aikaisemmin totesi, tärkeintä tässä nimenomaan on sen jälkeen se, miten tämä tosiasiaa toimeenpannaan, miten tämä toteutetaan, noudattaako se niitä tavoitteita, mitä on. Ja tästä myös Euroopan tilintarkastustuomioistuin tänään totesi, että lisäarvo tälle paketille on nimenomaan siinä, että se kohdennetaan näihin EU:n kunnianhimoisiin tavoitteisiin. Ja tämän täytyy tietysti olla Suomen tavoite siinä, miten me itse käytämme niitä varoja, mutta myös se meidän viestimme Brysseliin: tällä täytyy taklata ilmastohaastetta, luontokatoa, ja sen täytyy näkyä kautta linjan. Paitsi siitä, että riittävä osa tästä kohdennetaan tähän, niin huolehditaan myös siitä, että se osa, joka ei tavallaan ole tähän korvamerkitty, ei sitten [Puhemies: Aika!] ole näiden tavoitteiden kanssa ristiriidassa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.32 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä paketti on perusteltu sillä, että meidän täytyy estää EU:n taluskriisi oman taloutemme takia. Minusta se on huono perustelu. Jos taluskriisi on tullakseen, tämä paketti ei sitä riitä kyllä estämään. Tätä pakettia tuetaan sen takia, että halutaan olla osa tätä yhteisöä. Tähän pakettiin liittyy useita sellaisia elementtejä, jotka vievät yhteisöä positiiviseen suuntaan: ne auttavat meitä ilmastonmuutoksen hillinnässä, vahvistavat oikeusvaltioperiaatetta ja ajatusta keskinäisestä solidaarisuudesta, joka jonakin päivänä saattaa osua myös Suomen eduksi. Jos ei haluta olla yhteisön osa, niin sitten pitää miettiä toisenlaisia strategioita, toisenlaista maailmaa, mutta välimuotoa ei ole. On itsensä pettämistä kuvitella, että me voisimme olla jossakin näiden kahden välissä.

16.33 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ainakin omasta mielestäni tämän elpymisvälineen hyväksymisen kautta me menemme harmaalle alueelle. Jos ei puututa siihen monimutkaiseen kokonaisuuteen, mikä sen taustalla on, niin täytyy todeta, että kuinka me voimme luottaa jatkossa siihen, että sopimuksista pidetään kiinni, mikä pienelle maalle on aivan ensiarvoisen tärkeätä. Ja jos me menemme semmoiseen unioniin, jossa aina pienen tai ison kriisin tullen isot maat määrittelevät, miten sopimuksia tulkitaan, niin nämä sopimukset tavallaan muodostuvat arvottomiksi. Ja ainakin itse kannan huolta ja taisi jopa presidentti Niinistökin kantaa huolta siitä, että onhan varmasti näin jatkossa, että me voimme luottaa siihen, että tämä on ainutkertainen, mihin monet eivät kyllä usko. Kun tämä mekanismi on kerran keksitty ja luotu, niin tuleeko siitä uusi normaali? Eli kun suomalaisessa kulttuurissa yleensä on ollut sellainen sanonta, että ”sovitaan, mitä tehdään, tehdään, mitä sovitaan”, niin eihän EU:ssa tämä nyt vain muodostu niin, että ”sovitaan, mitä sovitaan, [Puhemies koputtaa] ja tehdään, mitä tehdään”. [Leena Meri: Se on just näin!]

16.34 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi sai kansanäänestyksessä mandaatin ja liittyi aikoinaan EU:hun, ja tässä nimenomaan itsenäisten jäsenvaltioiden ja vapaiden sisämarkkinoiden yhteisöön. Me emme saaneet kansan mandaattia yhteisen velan ottamiselle, emme finanssipoliittisille tulonsiirroille, emme EU:n verotusoi-keudelle emmekä minkäänlaiselle liittovaltiokehitykselle.

Suomen kansa ja perustuslakivaliokunta edellyttävät ja odottavat, että EU:n perussopimuksia noudatetaan. Suuri valiokunta kuitenkin hiihteli omilla laduillaan, ja perustuslakivaliokunnan kanta ja perussopimusten noudattaminen unohtuivat siinä vauhdissa. Lausun- toja tulkitaan ennennäkemättömällä tavalla venyttäen. Myös neuvoston oikeuspalvelu tote- si avoimesti, että tämänkaltaista ehdotusta olisi unionissa aina tähän asti pidetty perussopimusten vastaisena. Täytyy muistaa, että nyt ei ole kyse kehitysavusta vaan että rahaa siir- retään maihin, jotka ovat maailman ja myös siis Euroopan rikkaimpia.

Haluaisinkin kysyä: mitä arvon ministerit vastaavat sille suurelle joukolle suomalaisia, [Puhemies: Aika!] jotka katsovat, että nyt pois annettaville miljardeille olisi paljon käyttöä myös Suomessa?

16.35 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä oikealla reunal- la on paitsi kyseenalaistettu EU:n ja sen kautta myöskin Suomen puolustuskykyä ja unel- moitu fixitin toteutumisesta. Brexithän toteutui pitkälti venäläisen informaatiovaikuttami- sen kautta, ja siinä olivat työkaluna oikeistopopulistiset puolueet. Me tiedämme siitä jo tä-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

nään, että brexitin myötä, ennen kuin se on astunut voimaan, siellä on menetetty tulot, jotka vastaavat liki 50 vuoden jäsenmaksuja EU:hun, ja lisää ruumiita varmasti tulee. Eli ei kannata unelmoida, että Suomi liittyisi siihen joukkoon.

Tässä on puhuttu paljon Italiasta, ja puhuttiin Espanjastakin, ja edustaja Ovaska nosti hyvin esille Italian tilanteen nettomaksajana. Espanjassa on ollut talouskasvua ja velan pienentymistä viimeiset viisi kuusi vuotta, kunnes tuli korona, joka vei pohjan kaikelta. Eli kyllä siinä tässä tapauksessa autetaan selvästi nyt koronasta selviytymistä. [Puhemies koputtaa]

Sen sijaan, [Puhemies: Aika!] että pohditaan, mitä muut tekevät, meidän kannattaisi pohtia, mitä me itse teemme näillä rahoilla, [Puhemies: Aika!] miten sillä parannetaan omaa osaamista, teknologian uusiutumista ja kehittymistä ja teollisuuden tilannetta.

16.36 Hilikka Kemppe kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme Suomen kannalta kriittistä aikaa, ja on selvää, että tarvitaan yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja talouden ison kuvan selkeyttämiseksi. Jos tulen äänestämään tähän ”kyllä”, teen sen Suomen teollisuutta, maataloutta ja aluepolitiikkaa erittäin ylpeästi puolustaakseni. Jos tulen äänestämään ”ei”, teen sen ratkaisun oikeudellisen pohjan perusteella, sillä perustuslakivaliokunta ei ole vielä käsitellyt tätä kokonaisuutta kokonaisuutena, ja mielestäni tässä salissa on annettu myös hiukan virheellistä kuvaa perustuslakivaliokunnan lausunnosta.

Seitsemänvuotinen rahoituskehys on hyvä. Ydinkehu on se, että komission esitys olisi vähentänyt maatalouden tukea seitsemän prosenttia, ja nyt me saimme plus kuusi prosenttia maatalouteen lisää rahaa. Se on valtava voitto suomalaiselle maanviljelijälle ja huoltovarmuudelle, ja minusta on väärin, että kehys on liitetty elvytyspakettiin, jossa avustusmuotoinen osuus ei ole ongelmaton — se on selvää. Elvytyspakettia kuitenkin puoltaa se, [Puhemies koputtaa] että tarvitsemme maatalouden kaltaisen voiton [Puhemies koputtaa] myös teollisuudelle ja viennille, ja sen se tässä kohtaa toisi.

16.38 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty turvallisuuspoliittista keskustelua ja viitattu siihen, että unioni on meille turvallisuuslisä. Aivan, niin se onkin. Se on nimenomaan tämän koheesioturvallisuuden lisä, kun me olemme yhteisessä järjestelmässä mukana.

Asevaraisesta turvallisuudesta tässä on nyt erikoisella tavalla Venäjä nostettu esille — brexitkin on kuulemma venäläisten syytä, ja edustaja Satonen totesi, että Venäjä varustautuu voimakkaasti ja niin edelleen. En ota kantaa Valko-Venäjän tilanteeseen — se on erittäin kriittinen — [Ben Zyskovicz: Ottakaa vain!] mutta Venäjä ei varsinaisesti varustaudu voimakkaasti verrattuna siihen, miten varustelu maailmalla tällä hetkellä menee. Ylivoi- maisesti voimakkaimmin varustautuvat maat ovat Yhdysvallat ja Kiina: SIPRIn mukaan 650 miljardia ovat Yhdysvaltojen puolustusmenot, Kiinan 250 miljardia, Venäjän 60 miljardia, ja sen päällä ovat Intia, Saudi-Arabia ja Ranska suurempia. Englanti on samalla tasolla ja Saksa suurin piirtein samalla tasolla. EU-maiden yhteiset puolustusmenot ovat lähes neljä kertaa suuremmat kuin Venäjän. Tässä nyt kannattaa käyttää suhteellisuudentajua, kun me puhumme näistä turvallisuusasioista ja maailman varustautumisesta. Venäjä on ongelma, [Puhemies koputtaa] me tiedämme sen, monella tavalla sen käyttäytyminen on ongelma, mutta kohtuus kaikessa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.39 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa tarvitsee kipeästi talouskasvua, ja tarvitsemme nimenomaan kestävästä kasvua ja kilpailukykyä, ja kokoomus lähtee siitä, että tehokasta elpymistä niin meille Suomessa kuin koko Euroopalle on panostaminen Euroopan uudistumiseen, kilpailukykyyn, osaamiseen ja tutkimukseen.

Siitä syystä yksi kysymys, jonka haluan esittää, on se, minkä takia Suomen hallitus ei viimeisinä hetkinä näissä EU-neuvotteluissa puolustanut nimenomaan Euroopan tutkimuspanostuksia, esimerkiksi Horisontti-ohjelmaa, jonka kasvattamisesta piti olla laaja yhteinen ymmärrys. Myöskin ilmastorahoitus kärsi viime hetken neuvotteluvaiheessa. Ja Suomen hallitus on tätä lopputulosta täällä hehkuttanut ja kehunut, jopa vihreät tekivät näin. Selittäkää siis meille, miksi näin sattui käymään.

Ja toinen kysymys liittyy tähän kansalliseen rahoituspottiin ja osuuteen ja sen jakamiseen: voimmeko me luottaa siihen, että siinä painopiste on osaamisessa, tutkimuksessa, uudistamisessa [Puhemies koputtaa] eikä siitä tule sellainen [Puhemies koputtaa] joululahjakokonaisuus tai [Puhemies: Aika!] jonkinlainen kuntavaalilahja, jota jaetaan entisiin vaalilupauksiin [Puhemies: Aika!] ja niihin [Puhemies: Aika!] tulevaisuusinvestointeihin, joihin ei alun perinkään ollut mitään rahoitusta olemassa?

16.40 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä on useassakin puheenvuorossa väitetty, että suuri valiokunta olisi sivuuttanut perustuslakivaliokunnan näkemyksen, niin todettakoon, että niistä oikeudellisista asiantuntijoista, joita perustuslakivaliokunta ja suuri valiokunta kuulivat, vain yksi — sen jälkeen kun EU:n ministerineuvoston oikeuspalvelu antoi lausuntonsa tämän elvytyspaketin oikeusperustasta — oli sitä mieltä, että oikeusperusta on ongelmallinen, ja kaikki muut katsoivat, että tämä asia on selvitetty, [Leena Meri: Ei ole!] joten mielestäni tästä asiasta on ihan turha jauhaa.

Ja mitä tulee sitten tähän pakettiin kokonaisuutena: Täällä on käytetty paljon puheenvuoroja, joista saa sen kuvan, että puhuja ei ymmärrä, mitä elvytys tarkoittaa. Elvytys tarkoittaa sitä, että siitä talouskurimuksista, jossa olemme, [Puhemies koputtaa] päästään yli ottamalla velkaa, joka maksetaan myöhemmin takaisin. [Puhemies: Aika!] Juuri näin tässä tehdään koko EU:n voimin.

16.42 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saksan valtiovarainministeri Scholzin kommentit ovat tulleet järkytyksenä monelle, jotka ovat kuvitelleet EU:n elvytysrahaston olevan kertaluontoinen toimi. Scholtz toteaa, että EU-maiden yhteinen velka ja tulonsiirrot ovat EU:n talouspolitiikassa pysyviä keinoja. EU:n yhteinen velka ja tulonsiirrot ovat siis pysyviä keinoja. 28.5. kuluvaa vuotta ministeri Tuppurainen: ”Sellaista tilannetta ei synny, että me ottaisimme toisten olemassa olevia velkoja yhteisvastuullisesti maksettavaksi. Se ei käy.” Tätä voi totta kai selitellä miten vain, mutta nythän me olemme kuitenkin tässä tilanteessa.

Suomalaiset siis maksavat korkeampia veroja, jotta Italian kaltaisten maiden ei tarvitse sitä tehdä. Tämän takia heidän ei myöskään tarvitse tehdä välttämättömiä, kipeitä rakenteellisia ratkaisuita, jolloin tämä tilanne on edessä myös jatkossa. Eli sama tilanne on edessä myös jatkossa.

Edustaja Arhinmäelle pienenä vinkkinä, että Italia on veronkierrossa Euroopan ykkösmaita 190 miljardilla. Sinne vaan sitä rahaa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.43 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos ei usko edustaja Mäkelän salaliittoteoriaan siitä, että EU ei halunnut puuttua koronavirukseen, vaan elää tässä maailmassa ja ymmärtää sen, että koronavirusi tuli ulkopuolelta, niin silloin pitää tarkastella tätä asiaa siitä näkökulmasta, miten me pystymme parhaalla mahdollisella tavalla puolustamaan suomalaista työtä, suomalaisia työpaikkoja.

Me olemme onnistuneet kohtuullisen hyvin Suomessa kotimarkkinoista huolehtimaan, mitä talousluvut näyttävät, mutta pieni Suomi ei yksin pysty meidän vientityöpaikoista huolehtimaan, jos muu Eurooppa on nurin. Sen vuoksi ihmettelen, että mikä perussuomalaisten viesti on niille kymmenilletuhansille vientiteollisuudessa työskenteleville duunareille, jotka toivovat, että työtä on jatkossakin, vientiä on jatkossakin, kun te sanotte, että ei pidä auttaa Euroopan taloutta nousemaan.

Arvoisa puhemies! Tässä paketissa annetaan Suomelle 3,2 miljardia [Puhemies koputtaa] kahdessa vuodessa kotimaisen työn luomiseen. Tämä maksetaan takaisin 30 vuoden aikana [Puhemies: Aika!] jäsenmaksuissa 2028 alkaen. [Puhemies: Aika!] Sitä kutsutaan elvytykseksi.

16.44 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun sukupolveni ei koskaan saanut äänestää Euroopan unionista tai siihen liittymisestä, mutta minun sukupolveni toden totta arvostaa sitä, että meillä on matalat korot, että meillä on vapaa liikkuvuus, että meillä on yhteiset eurooppalaiset arvot ja että olemme osa eurooppalaista yhteisöä.

Suomi on avotalous, joka nojaa vientiin, ja totta kai tämänkaltaisissa kysymyksissä on aina kysymys kompromissista ja siitä, että saavutetaan yhteinen lopputulos.

Meillä on täällä eduskunnassa puolueita, jotka haluavat viedä Suomea takaisin jonkin suomettumisen aikaan. Minun täytyy sanoa, että ainakaan minun sukupolveni ei halua viedä Suomea takaisin suomettumisen aikaan. Me haluamme pysyä nykyajassa.

Täällä on myös paljon ihannoitu brexitiä tai ainakin viitattu siihen, ikään kuin se olisi joku ratkaisu. Katsokaa Isoa-Britanniaa ja kysykää itseltänne, kuinka hyvä ratkaisu se oli Isolle-Britannialle.

Ja kolmanneksi, täällä on puhuttu vielä siitä, että nyt luodaan tyhjistä rahaa, luodaan uutta rahaa. Katsokaa perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia: siellä luodaan tyhjistä rahaa ja pilkutkin pomppivat minne sattuu.

16.45 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tänään keskusteltu pääministerin ilmoituksen pohjalta tästä EU-elpymiskokonaisuudesta, ja hallitus on perustellut oppositiolle hyvin selvän sanoin, minkä takia tässä kokonaisuudessa kannattaa olla mukana, ja pitkälti se syy kytkeytyy tähän talouksien yhteisriippuvaisuuteen. Se, mitä tapahtuu Euroopassa, Euroopan eri jäsenmaissa, on suoraan yhteydessä Suomen talouteen ja täällä olevien yritysten pärjäämiseen. Ja sitten hallituksen ministerit ovat myöskin korjanneet näitä vääriä tietoja siitä, että nämä rahat menisivät veronkiertoon tai ne menisivät rikollisille. Näin ei ole. Jokainen maa tekee oman elpymissuunnitelmansa, joka käydään huolella läpi, ja sitten siellä on se hätäjarrumekanismi olemassa. Jos jotain vääriä tapahtuu, niin siihen puututaan välittömästi.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä täällä ilmaan jää roikkumaan tämä perussuomalaisten vaihtoehto, ja kierrellen ja kaarrellen siellä koko rivistö [Puhemies koputtaa] kääntyy, kun ei osaa vastata. [Puhemies koputtaa] Kannatatteko te Suomen eroa EU:sta?

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.47 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen vientiteollisuudesta kuuluu nyt huolestuttavia uutisia. Vanhat tilaukset on hoidettu, mutta uusia ei ole tulossa samaan tahtiin. Työt vähenevät ja tulot tippuvat syksyn mittaan, mutta silti olemme maksamassa EU:n elpymisrahastoon enemmän kuin olemme sieltä saamassa. Maksa 6, saat 3 — tässä on tarjous, josta ei voi hallituksen mukaan kieltäytyä. Herää huoli, mitä me tästä paketista saamme. Olemmeko nyt kantamassa vastuuta muiden maiden jo vuosia harjoittamasta löysästä talouspolitiikasta? Miksi jäsenmailta ei vaadita EU-rahoituksen vastineeksi konkreettisia, selkeitä taloustoimia ja sopeuttamista?

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat tyrmistyneitä tästä tilanteesta. Yhteisiä varoja ei tule käyttää huonosti talouttaan hoitaneiden maiden ongelmien tilkitsemiseen. Täällä sanotaan, että vientiteollisuus on tärkeä ja tarvitsee tätä pakettia. [Puhemies koputtaa] Kysynkin lopuksi: mitkä ovat ne konkreettiset hallituksen toimet vientiteollisuutemme [Puhemies: Aika!] toiminnan ja kilpailukyvyn turvaamiseksi aivan lähikuukausien aikana?

16.48 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä varmasti ole aivan täydellinen kokonaisuus, mutta kyllä uskallan sanoa, että me suomalaiset voimme olla tähän ratkaisuun tyytyväisiä. Ja kun kysyttiin, että millä mittarilla hallitus tätä onnistumista mittaa, niin tässä, puhemies, muutama: Ensinnäkin me asetimme tavoitteeksi vahvan ja yhtenäisen Euroopan unionin. Se on meidän linjamme, ja saavutettu sopu kuvastaa sitä, että brexitin jälkeenkin EU jatkaa vahvasti ja yhdessä. Me asetimme tavoitteeksi, että Suomen vastuut rajataan tarkkarajaisesti. No, vastuut on nyt poikkeuksellisen tarkasti rajattu, vain kaksinkertaiseen bruttokansantuoteosuuteen. Me asetimme tavoitteeksi, että avustusten määrää alennetaan. Kokonaisuudessa 110 miljardia leikattiin avustuksia alkuperäisestä esityksestä. Suomi asetti tavoitteeksi, että kriteerejä muutetaan vastaamaan paremmin koronapandemian hoitoon. No, kriteerejä muutettiin tavalla, joka lisää Suomenkin saantoja yli 300 miljoonaa euroa. Me asetimme tavoitteeksi, että ehdollisuutta pitää olla. Ehdollisuutta tulee oikeusvaltiomekanismin kautta, sitä tulee elpymissuunnitelmien kautta, ja myös ilmastoehdollisuus toteutuu.

Puhemies! Asetimme tavoitteeksi, että maaseudun kehittämisrahoitus turvataan: 17 prosenttia nousee maaseudun kehittämisrahoitus. Itä- ja Pohjois-Suomen asema asetettiin tavoitteeksi: saimme kansallisen kirjekuoren, 100 miljoonaa euroa pohjoisen harvaan asuville alueille.

Ja lopuksi, puhemies: Täällä Sanni Grahn-Laasonen viittasi tähän budjetin modernisaatioon. Se on ollut Suomen tavoitteena. Nyt kaikkein suurin osa budjetista on näitä uusia modernisaation mukaisia menoeriä. Horisontti-budjetin rahoitus kasvaa liki viidenneksellä.

Kyllä kaiken tämän jälkeen voi sanoa, että kohtuullinen tulos sieltä Brysselistä kotiin tuotiin, ja on syytä myös muistaa, että unioni on sen meidän monenkeskisen kansainvälisen yhteistyön kotipesä, jonka puitteissa me puolustamme demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja rauhaa ja vakautta.

16.50 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liittovaltiota en minäkään kyllä EU:sta halua. Suomen on kuitenkin vientivetoisena maana erittäin tärkeää olla osa yhtenäistä talousaluetta, ja on itsestään selvää, että tuo talousalue on EU. Pienenä maana ja ennen kaikkea vientivetoisena maana — kun täällä on puhuttu viennin merkityksestä Suomelle — emme pärjää yksin.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Ja kyllä minäkin olen aika hämilläni perussuomalaisten sanomattomuudesta tästä EU-erosta. On kysytty varmaan kymmenen kertaa, haluatteko eron EU:sta, mutta selvää vastausta ei ole tullut. Tuskin te haluatte Kiinaankaan kuulua — no, Trumpin USAsta en ole kyllä aivan varma, sinne ehkä haluattekin kuulua. [Leena Meri: Miten tämä liittyy Kiinaan? Tämä on asiatonta nyt!]

Tässä keskustelussa nyt menee suloisesti sekaisin kaksi eri asiaa. Täällä on tämä monivuotinen rahoituskehys, ja täällä on elvytyspaketti. Ja voin kertoa, että rahoituskehys on aivan elintärkeä meidän maakunnille. Me otimme Pohjois-Karjalassakin maakuntaliitossa ilolla vastaan tämän rahoituskehyspäätöksen, joka oli parempi kuin mitä me kuvittelimme, ja se tuli vielä nopeammassa aikataulussa. Ja voimme sanoa, että kun olemme koronastakin kärsineet, niin tämä on meille elintärkeä tulevaisuudennuora.

16.51 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! I det här fallet bad jag inte om en taltur, men jag tar den dock med tacksamhet trots det.

Eli tämä ratkaisu on nyt tehty. Uskomme, suurin osa meistä, että se on Suomen edun mukaista. Nyt meidän tulee pohtia sitä, miten me Euroopassa varmistamme sen, että nämä menevät oikeisiin, hyviin kohteisiin. Tämän monessa maassa varmasti poliittisesti hankalan paketin uskottavuus piilee siinä, että meillä on hyvät mekanismit ja varmistetaan, että sitä ei käytetä väärin, että se oikeasti menee yhteisen hyvän, yhteisen, paremman Euroopan kehittämiseen niin, että oikeasti viedään eteenpäin teollisuuden uusiutumista, teknologiaan panostuksia, osaamisen kehittämistä. Siinä ovat tietenkin sekä komissio että neuvosto että EU-parlamentti ison asian äärellä. Ja toki meidän pitää [Puhemies koputtaa] täällä Suomesakin pohtia, mitä me täällä teemme, ja sitä keskustelua me varmaan käymme sitten täälläkin.

16.52 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin kun kuuntelee tätä hommaa, niin minkä takia me emme antaneet EU:lle 10:tä miljardia ja saaneet 5:tä miljardia takaisin? Nyt me voisimme kehua 2 miljardin sijoituksella paljon enemmän. Jotenkin tuntuu niin käsittämättömältä tämä teidän laskentatapa tähän asiaan. Ja se, kun täällä puhutaan, että me tarvitsemme tätä pakettia, jotta meidän vienti lähtee vetämään, niin kuitenkin täällä useimmat puhuvat ihan muihin sijoittavansa ne rahat. Kukaan ei edes tiedä, mihin niitä reilua 3:a miljardia nyt ollaan laittamassa. Jokainen tuo oman esityksensä tänne, mihin se pitää laittaa. Miten me voimme nyt sitten kertoa meidän teollisuudelle, että me tuemme tällä teollisuuden kilpailukykyä?

Minä voin kertoa teille, kun sain viimeenä vastauksen siitä meidän EU-kannasta: se, että edustaja Mykkänen sanoo tässä, että meillä on täällä vetämässä jonkun näköinen lakialoite, niin tilannehan on se, että eihän se ole lakialoite edes [Puhemies koputtaa] eroamisesta EU:sta, vaan kansanäänestyksestä. [Puhemies koputtaa] Ja meidän perussuomalaisten kantahan [Puhemies: Aika!] on varmasti se, että jos Suomen kansa haluaa erota EU:sta, [Puhemies: Aika!] niin sitten me eroamme.

16.54 **Noora Koponen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksikään ihminen tai yhteiskunta, joka tippuu turvallisen ja vakaan tulevaisuuden kantamista, ei jaksa eikä kykene tekemään uudistavaa ja jälleenrakentavaa Eurooppaa, työtä yhteiskuntamme ja yhteisen elpymisemme eteen. Terveellinen ja turvallinen ja vakaa ympäristö on pohja jo-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

kaiselle hyvinvointivaltiolle ja myös ihmiselle, ja sen toteuttamiseksi me tarvitsemme elvytystä. Muun muassa lapsiperheet useissa maissa, aivan kuten Suomessakin, ovat joutuneet ennennäkemättömän paineen alle niin henkisesti kuin taloudellisestikin. Hyvinvointierot ihmisten välillä ovat korostuneet entisestään, ja jokainen, joka katoaa tai uupuu, on valtava menetys myös taloudelle. Elvytyspakettia tarvitaan, jotta voimme huolehtia kaikesta tästä: ihmisestä, terveydestä, taloudesta ja ilmastosta. Ja se on kyllä kaikkea muuta kuin vastuutonta. [Puhemies koputtaa]

16.55 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkinen kyseli täällä aikoja sitten... [Puhujan puhe ei kuulu mikrofonista]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ei kuulu mikrofonista.

...millaisille periaatteille EU:ta rakennetaan tällä vuosikymmenellä ja mitä tämä paketti ennakoii sen suhteen. Tämä on minun mielestäni tärkeä kysymys, ja tähän on syytä keskittyä. Toivon, että se ennakoii sitä, että jatkossakin tällä vuosikymmenellä EU:ta rakennetaan työllisyyden, kansalaisten hyvinvoinnin ja ilmastokestävyuden varaan, koska nämä ovat niitä syitä, miksi tämä elvytyspaketti on nyt tehty, ja nämä ovat myös niitä ohjaavia periaatteita, mitä EU:n monivuotisessa rahoituskehityksessä on otettu huomioon. Nämä ovat sellaisia periaatteita, että toivoisin, että ne ovat todella ohjenuorana myös tämän vuosikymmenen loppupuolella EU-politiikassa.

Toivon myös, että tämä ennakoii sitä, että EU on toimintakykyinen myös tulevaisissa kriiseissä. Me emme tiedä, millaisia ne kriisit ovat ja mitä ne EU:lta vaativat, mutta toivon, että tämä antaa ennakkotapauksen siitä, että EU-maat kykenevät tekemään yhteistyötä ja yhteisiä päätöksiä silloin, kun sitä kansalaisten hyvinvoinnin takia tarvitaan.

16.56 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja käytti jokunen aika sitten semmoisen puheenvuoron, joka kyllä vähän yllätti siinä mielessä, että on ollut tapana, että perustuslakivaliokunnan jäsenet eivät kovin ennakkollista kantaa ota sellaisiin kysymyksiin, jotka valiokunnan käsittelyssä vielä ovat.

Mutta liittyen ihan tällaisiin perusoikeusvaltioperiaatteeseen liittyviin seikkoihin, kun — aivan oikein — eurooppalaisilla areenoilla puolustamme oikeusvaltioperiaatteen toteutumista ja kun perustuslakivaliokunta taas tässä Suomen ennakkollisessa perustuslakikontrollissa on aivan keskeinen oikeusvaltiorakennetekijä ja kun perustuslakivaliokunta lausui näin, että ”valtioneuvoston ei tule asian käsittelyn tässä vaiheessa hyväksyä tai edistää nyt ehdotettua unionin lainanottoa ja jäsenvaltion siihen kytkeytyvää vastuuta avustusmuotoisista tukivälineistä”, haluaisin kysyä eurooppaministeri Tuppuraiselta: voiko pääministeri sivuuttaa perustuslakivaliokunnan kannanoton ja onko pääministeri toiminut perustuslakivaliokunnan ilmaiseman kannanoton mukaisesti? [Leena Meri: Hyvä, edustaja Rydman!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: On varmaan asianmukaista, että edustaja Ojala-Niemelä vastaa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

16.58 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan tarkalleen ottaen tuossa puheeni loppuosassa totesin, että tämän asian arviointi on perustuslakivaliokunnassa kesken ja sitä jatketaan siinä vaiheessa, kun päätös tästä omia varoja koskevasta hallituksen esityksestä tulee tänne eduskuntaan. Se on ilmoitettu nyt tulevaksi viikolla 50 eli juuri joulun alla. Tällöin tätä sitten jatketaan.

Muuta siitä, mitä sanoin tähän kesälliseen päätökseen nähden: Perustuslakivaliokunta on käsitellyt tätä asiaa kaksi kertaa, viimeisimmän kerran jo 14.7. Ja sanoin, että tämän huippukokouksen päätöksen osalta näyttää siltä, että nämä asiat menivät perustuslain kannalta oikeaan suuntaan. Meillä oli kaksi valtiosääntöoikeudellista huomiota, joista toinen oli se, että tämän päätöksen on oltava riittävän tarkkarajainen. Ei voida lähteä budjettisuvereniteetinkään kannalta siitä, että Suomi tulee sitoutuneeksi mihin tahansa. Meistä kukaan ei hyväksynyt sitä siellä perustuslakivaliokunnassa. [Puhemies koputtaa] Toinen oli sitten tämä, että näitten avustusten osuus saadaan painettua alemmaksi. Totesin, että tältäkin osalta huippukokouksen päätös oli oikean suuntainen. [Puhemies koputtaa]

Eli ei ole mitään ennakkokantaa, vaan tämä myötäili niitä kesän kantoja. Tämä on selvä. [Puhemies: Aika!] — Hyvä, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten myönnän vielä ministereille 2 minuutin puheenvuorot, ja sen jälkeen tämä keskustelu on päättynyt. — Ministeri Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.59 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt haluan aidosti kiittää edustajia tästä keskustelusta. Mielestäni tämä oli hyvä kolmituntinen, jossa käytiin poikkeuksellisen värikkäin sanankääntein lävitse tätä kokonaisuutta, joka nyt meillä pöydällä on. Tämä on politiikkaa. Myös eurooppapolitiikka kuuluu tähän poliittiseen keskusteluun, ja täällä on sanan säilää nyt kyllä varsin ansiokkaasti heilutettu, mutta keskustelu myös jatkuu.

Ja oikeastaan tyydynkin tässä lopuksi vain viittaamaan siihen, että tulemme tässä salissa vielä monta kertaa palaamaan näihin kysymyksiin. Ensinnäkin tämä omien varojen ratifointipäätös tulee tänne saliin ihan normaalissa lainsäädäntömenettelyssä, jolloin päästään käymään lähetekeskustelu ja vielä sitten lopuksi luultavasti äänestämään asiasta. Valtiovarainministeri Vanhasen johdolla tänne tuodaan myös tämä varsinainen elpymissuunnitelmaa käsittelevä selonteko, eli eduskunta ja suuri sali pääsee myöskin keskustelemaan siitä, mihin nämä Suomelle elpymisvälineestä tulevat varat kohdistetaan. Sitä ei käydä missään kabineteissa, vaan se käydään tässä suuressa salissa, ja odotan sitä keskustelua ilolla.

Lopuksi, puhemies, itseni johdolla pääsen valmistelemaan valtioneuvoston eurooppoliittista selontekoa. Se työ käynnistyy nyt tässä syksyllä, ja tavoitteena on tuoda se eduskuntaan ensi vuoden alusta. Ja se on kyllä sitten se asiakirja, jossa myös eduskunta pääsee linjaamaan meidän eurooppolitiikkaamme vähän askelta kauemmaksi. Siinä saatte kaikki, arvon edustajat, myös kertoa oman kantanne siitä, mikä on EU:n tulevaisuus. Onko se tulonsiirtounioni, onko se rauhanunioni, vai mikä se on? Tämä selonteko linjaa tämän hallituksen näkemyksen, ja eduskunta siitähän sen viimeisen sanansa sanoo.

Kiitän tästä keskustelusta, ja keskustelu jatkuu.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

17.01 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Minäkin korostan sitä, että tämä on erittäin tärkeä, iso ratkaisu Suomelle, iso ratkaisu Euroopalle, tärkeä osa sitä toimenpidetekonaisuutta, jolla Euroopassa koko talousalue toivottavasti tästä kriisistä selviää. Sen tärkeänä osana on myös keskuspankkien tekemä massiivinen rahapoliittinen elvytys, joka sekin tapahtuu meidän vastuullamme.

Kun omista varoista tulee varsinainen päätöksenteko eduskunnassa, silloin hallitus on omalta puoleltaan valmis laajan keskustelun käymiseen, sillä kyllä nämä asiat pitää keskustella läpi.

Muun muassa se seikka, että moneen kertaan tässäkin keskustelussa on Italiaa käytetty esimerkkinä siitä, kuinka me maksamme heidän veronsa. Tarkistin tuossa Italian tiedot: Heidän kokonaisveroasteensa vuonna 18 oli parin kolmen kymmenyksen tarkkuudella yhtä korkea kuin meidän. Heidän tuloveroasteikkonsa kaikissa tuloluokissa on selvästi korkeampi verotus kuin meillä. Tätä keskustelua pitää myös käydä faktapohjaisesti eikä vahvistamalla sellaisia mielikuvia, jotka tuolla kansan keskuudessa liikkuvat.

Tärkeää on, että tämä päätös lopulta menee lävitse. Nyt on jo etukäteen markkinoilla katsottu, että päätös on syntynyt, mutta tämä pitää ratifioida jokaisessa jäsenmaassa, ja peruskysymys on se, että ellei meillä tätä välinettä ole elpymisen apuna ja tukena, mikä se vaihtoehto olisi.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.04 **Mirka Soinikoski vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Mikkoselle perinnetuotooppien kunnostamiseen liittyviin haasteisiin tarttumisesta. Joku tässä salissa sanoi eilisessä debatissa, että kyllä nykyinen hallitus ainakin itseään kehua osaa. Kiitosta täytyy osata antaa silloin, kun siihen on paikka, ja vaikka itse sanonkin, kyllä hallituksen tahtotila ja politiikka luonnonsuojelun osalta kiitokset ja kehut ansaitsevat.

Tämä käsittelyssä oleva lakiesitys on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa istuva hallitus on ryhtynyt väkeviin toimiin luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi. Käynnissä oleva kuudes massasukupuutto on ilmastonmuutoksen ohella aikamme suurimpia haasteita. Nämä kaksi isoa haastetta myös linkittyvät mitä suurimmassa määrin toisiinsa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Tällä esitetyllä, melko teknisluonteisella muutoksella mahdollistetaan perinnebiotooppien kunnostustyöt Helmi-ohjelman mukaisessa laajuudessa. 15 000 hehtaaria kunnostettuja niittyjä, ketoja, metsälaitumia ja muita perinneympäristöjä on lottovoitto suomalaiselle luonnolle, joka pitkään on jätetty oman onnensa nojaan. Nyt on aika korjata sitä, mitä on rikottu, ja kuulla luonnon hätähuuto.

Tämä lakimuutos ei tietenkään yksinään riitä, ja siksi olenkin iloinen, että myös lukuisia muita toimia luonnon hyväksi on jo tehty ja tehdään vielä tämän hallituskauden aikana. Suomalaiset ovat koronakriisin myötä löytäneet takaisin luontoon, ja on hienoa, että esimerkiksi kansallispuistoverkoston laajennetaan ja elvytysrahaa suunnataan myös kuntien lähivirkistysalueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen.

17.05 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Suomalaisesta luonnosta ja sen moninaisuudesta huolehtiminen on isänmaallinen teko. Luonnon monimuotoisuutta tulee turvata suojelun lisäksi aktiivisella hoidolla. Meillä on Suomessa ainutlaatuinen luonto, ja se ansaitsee hoivamme. Kykenemme vaikuttamaan omaan ympäristöömmä huomattavasti helpommin ja tehokkaammin kuin globaaliin ympäristöön, rajat ylittäviin kaasuihin tai edes paikallisiin monimuotoisuuksiin kaukana Suomesta.

On arvioitu, että Suomessa joka kymmenes eliölaji on uhanalainen. Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategiasta hyväksyttiin vuonna 2012, mutta biodiversiteetin heikentymistä vuoteen 2020 ei ole onnistuttu kääntämään. Rakennettu ympäristö on ainoa elinpiiri, jossa lajien uhanalaistuminen on saatu pysähtymään.

Käsittelyssä olevalla ehdotuksella lisättäisiin luonnonsuojelulaissa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen, luontotyyppien sekä luonnon- ja kulttuurimaisemien ennallistamisen, kunnostamisen ja hoidon tukemiseen uusi järjestelmä. Esityksen tarkoituksena on tehostaa luonnon monimuotoisuuden suojelun tavoitteiden saavuttamista kustannustehokkaasti — hyvä tavoite.

Arvoisa puhemies! Nyt tehty esitys luo sektorille osin päällekkäistä sääntelyä, sillä kestävä metsätalouden määräaikaissa rahoituslaissa on jo osittain samoja elementtejä sekä samoja tuettavia kohteita. Täten tämä esitys ei kaikkineen selkeytä alan sääntelyä. Olisikin erittäin tärkeää, ettei päällekkäisyyttä lakien valmistelussa ja toteutuksessa synny.

Esitetty työkalu pohjautuu vapaaehtoisuuteen ja maanomistajan tukimahdollisuuteen, ja tämä on hyvä asia. Nyt tehty esitys ei tue kuitenkaan suuria yrityksiä, joiden avulla voitaisiin tehdä paljon ennallistamistöitä esimerkiksi suo- ja turvealueilla. On selvää, että biodiversiteetin turvaaminen tulee tehdä yhteistyössä metsäsektorin ja maatalouden kanssa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen taustalla on siis kannatettava ajatus ja tavoite. Suomen luonto tarvitsee suomalaisten hoivaa ja huolenpitoa. Me voimme vaikuttaa maamme biologisen monimuotoisuuden säilymiseen, ja mielestäni juuri tähän me voimme lisätä voimavaroja.

17.08 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on sinänsä hyvä esitys. On tärkeää, että maanomistajille tarjotaan erilaisia keinoja ja tukimuotoja ja kannustimia edistää luonnon monimuotoisuutta. Tällä hallituksen esityksellä luonnonsuojelulakiin lisättäisiin uusi tukijärjestelmä, joka täydentäisi olemassa olevia mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja edistämiseksi.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Ely-keskusten myöntämää harkinnanvaraista tukea tulisi voida hakea matalalla kynnyksellä. Järjestelmä toimii parhaiten, jos tuen hakeminen on helppoa. Tuen tarkoituksena on kannustaa maanomistajaa luontoarvojen vaalimiseen ja sitä kautta myös lisätä luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä. Tukea ei maksettaisi rahallisena, vaan sitä osoitettaisiin tavaran ja palveluna. Palvelu olisi käytännössä esimerkiksi niittoa, puiden raivausta ja laidunnuksen järjestämistä, tavarat puolestaan esimerkiksi perinnebiotooppien hoidossa tarvittavia aitamistarvikkeita.

Arvoisa puhemies! Tällä asialla on myös toinen puoli. On paljon sellaista suojelua, josta ei makseta mitään korvausta tai jonka korvaus viipyy loputtomiin. Tällaista suojelua on luonnonsuojelulain mukaisissa luonnonsuojeluohjelmissa, Natura 2000 -verkostossa ja myöskin erilaisissa kaavaratkaisuissa, ja myös tätä puolta pitäisi kehittää. Sillä voitaisiin saada myönteisyyttä ja järkeä näihin suojelu- ja monimuotoisuustavoitteisiin. Natura 2000 -verkostoon joutuneita maita on edelleen paljon ostamatta. Rahaa ei ole ollut, ja maanomistaja ei ole halunnut sitten myöskään omaehtoisesti suojella, kun ei ole ollut korvausta tiedossa.

Myöskin valtakunnalliset alueidensuojelutavoitteet siirtyvät automaattisesti — käytännössä automaattisesti — maakuntakaavoihin ja sieltä edelleen yksityiskohtaiseen kaavoitukseen ja hyvinkin kavalalla tavalla ilman korvausta estävät rakentamista ja muuta maankäyttöä.

Aivan viimeisimpiä keksintöjä on merkintä ”laaja, yhtenäinen metsävaltainen vyöhyke”, josta ei kukaan tiedä, mitä se käytännössä tarkoittaa, mutta kun maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuen tällainen kaavamerkintä tehdään, niin täytyyhän sillä joku merkitys olla. Arka virkamies ei uskalla sinne myöntää rakennuslupia, ja se voi myöskin estää metsän hoitoa ja käyttöä. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa on menossa juuri vaihemaakuntakaava, jossa on tulossa tällainen merkintä ”laaja, yhtenäinen metsävaltainen vyöhyke”, ja se on nyt parhaillaan nähtävillä. Kehotan maanomistajia olemaan tarkkana.

17.11 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Itse liikun paljon luonnossa ja varmasti arvostan luonnon monimuotoisuutta, ja myös EU:ssa on olemassa strategioita, esimerkiksi biodiversiteettistrategia. Mutta muutama sana ja asia tästä, kun minä tällaisen käytännön ihmisenä en täältä pääkaupunkiseudulta käsin katso näitä asioita vaan liikun itse luonnossa ja luontokohteissa.

Viime viikonloppuna kävelin sellaisella suolla, joka on ojitettu 1966. Meillä on tämä soiden ennallistamisohjelma, sitä tehdään intomiehellä ja siihen uhrataan rahaa. Kun minä seisoin siellä entisten ojien päällä, niin luonto oli hoitanut ne ojat täysin tukkoon. Eli viestini on se, että kun intomieli on kova, niin voi olla näin, että kun soille mennään ennallistamaan kaivinkoneen kanssa, niin ensinnäkin kuluu tietenkin fossiilista polttoainetta, ja kun näitä ruvetaan siellä repimään ja paikkaamaan, niin itse asiassa mennään luonnon edelle ja aiheutetaan kymmeniksi vuosiksi, jopa vuosikymmeniksi eteenpäin, hiilipäästöjä ja metaanipäästöjä eli tehdään tuplavahinko. Aikaa ja rahaa kuluu, ja mitään ei hyödytä, päinvastoin, koska luonto hoitaa omia aikojaan kaikki nämä ojat umpeen. Eli soiden ennallistamisesta luonnonsuojelulain kautta, kun näitä biodiversiteettihankkeita halutaan edistää, pitää käydä neutraali, asiallinen keskustelu. Ei kannata mennä hötkyilemään, tulee tuplavahinko.

Toinen, mikä on vielä isompi asia: EU suunnittelee biodiversiteettistrategiaa. Onneksi täällä on nyt keskustan edustajia, joilla on hallituksessa suuri vastuu. Älkää antako sen his-

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

toriallisen vahingon tapahtua, että biodiversiteettistrategian isojen suojeluvaatimusten kautta suomalaisen metsätalouden ja metsäpolitiikan päätöksenteko alistetaan biodiversiteettistrategialle. Nyt on olemassa selvä vaara, ja nyt täytyy olla hereillä, että tämmöistä virhettä ei saa mennä tekemään.

Sitten kolmas juttu, mikä on myös luonnonsuojelulain piiriin kuuluva ja tähän luonnon biodiversiteettiin liittyvä asia, on se, kun ympäristöministeriö nytten erittäin laajoja alueita muun muassa Pohjois-Karjalassa aikoo siirtää luonnonsuojelualueista rauhoitetuiksi luonnonsuojelualueiksi luonnonsuojelulain nojalla. Silloin, kun luonnonsuojelulaki astuu tähän kuvaan mukaan, metsästys on kielletty. Kun hallitusohjelmassa lukee, edustaja Kiviranta, että metsästys turvataan, niin silloin ei todella turvata metsästystä, jos nämä muutetaan rauhoitetuiksi luonnonsuojelualueiksi, joilla luonnonsuojelulain mukaan lähtökohtaisesti metsästys on kielletty.

Ja neljäs asia vielä: Kun kansallispuistoja laajennetaan, kuten Tiilikan kansallispuistoa, niin täytyy oikeasti katsoa, mitä alueita siihen otetaan, koska nyt siellä menee valtion metsästysalueita. Ja kun hallitusohjelmassa on, että metsästys turvataan, niin ei tällä tavalla turvata, jos niitä koko ajan vähennetään.

Minun mielestäni pitää katsoa kansalaisten etua, sekä luonnonsuojelijoitte että sitten metsästävien suomalaisten, joita on 300 000, ja täytyy se tasapaino hakea. Ja sitten se kaikkein suurin asia on se, että EU ei saa jyrätä suomalaista metsäpolitiikkaa.

17.15 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Niityt, kedot ja esimerkiksi metsälaitumet ovat perinnebiotooppeja, jotka edustavat perinteisten elinkeino- ja maankäyttötapojen muovaamia luontotyyppisiä. Suurin osa luonnostamme, luontomme monimuotoisuudesta, kulttuurihistoriastamme ja maalaismaisemasta kietoutuu juuri perinnebiotooppeihin ja niiden kuntoon. Valitettavasti luontotyyppien uhanalaisuusarviot ovat osoittaneet, että perinnebiotooppien osalta tilanne on hälyttävä. Muutos tehomaataloudeksi on tässä taustalla. Säilyäkseen nämä biotoopit edellyttävät hoitamista.

Vuoden 2018 lopussa julkaistiin perinnebiotooppien luontotyyppien uhanalaisuusarviot, ja kävi ilmi, että kaikki näistä perinnebiotoopeista ovat arvion mukaan uhanalaisia. Oli 40 luontotyyppiä, joista jopa 38 arvioitiin koko maassa äärimmäisen uhanalaisiksi, kaksi erittäin uhanalaisiksi. Säilyviksi luettavia perinnebiotooppeja ei ollut.

Onneksi toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden kohentamiseksi on alettu toteuttaa tämänkin hallituksen aikana. Osana uutta Helmi-ohjelmaa hallituksen johdolla on tarkoitus kunnostaa vuoden 2023 loppuun mennessä 15 000 hehtaaria perinnebiotooppeja. Valtion mailla kunnostustöitä on jo voitu aloittaa, mutta merkittävä osa kunnostuksista tehdään yksityismailla. Perinnebiotooppien kunnostus yksityismailla vaatii kuitenkin luonnonsuojelulakiin muutoksen, jota nyt täällä käsitellään.

Lakimuutos tarvitaan, koska nyt tuki voidaan myöntää vain rahana, mutta maanomistajankin kannalta on toimivaa, että hän voi saada sen myös palveluna, esimerkiksi laitumen niittotyönä. On tärkeää, että teemme luonnon monimuotoisuuden suojelun maanomistajille mahdollisimman helpoksi. Luomutuotannon edistäminen voi olla yksi näistä keinoista, jotka auttavat perinnebiotooppeja, ja esimerkiksi EU:n Pelloilta pöytään -strategiassa tätä voimme edistää. Myös biodiversiteettistrategian, joka äsken mainittiin, tulee olla kunnianhimoinen, ja monimuotoisuutta turvaavat tavoitteet tulee asettaa koko EU-alueelle.

Nyt käsitteillä oleva lakimuutos mahdollistaa nykyistä laajemmin tärkeiden luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, ja esitystä on helppo kannattaa.

Pöytäkirja PTK 109/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ja Oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden oikeusministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 102/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 10.9.2020 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola